

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à 2— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravnštvo: Knaflova ulica št. 5, pritičje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Dr. Kramer o kmečko-demokratski koaliciji

Brez Kmečko-demokratske koalicije ali proti njenemu programu ni več mogoča državna politika. — Prečanska fronta proti reakciji na pohodu. — Velike manifestacije združene demokracije.

Beograd, 24. decembra. Današnja »Politika« objavlja izjavu g. dr. Kramera, ki jo je dal dopisniku »Politike«.

Na vprašanje, kaj misli o federalizaciji in reviziji programa Kmečko-demokratske koalicije v federalnem duhu, o čemur so se zadnje dni širile vesti v političnih krogih, je g. dr. Kramer izjavil:

To so prozorne intrige. Mi stojimo čvrsto na programu narodnega in državnega edinstva. Naši nasprotniki pa bi zeleli da se od tega oddaljimo. Ne igramo se s političnimi slagerji, marveč vodimo resno politiko, da definitivno razčistimo odnose v naši državi in da dovedemo enakočnost v ravnočravnosti, ki tvori jedro naše politike, do končne zmage. Nikdar še ni bila ta politika odločnejša, nego sedaj. Mi vemo, da stoji za nami v tej borbi ves narod v takozvanih prečanskih krajih in to tudi oni, ki se računajo za pristaše sedanjih vladnih strank. Odnosili med strankami Kmečko-demokratske koalicije so nadvse iskreni in nobenotno široki, kajih cilje poznamo, ne bodo pokvarile solidarnosti. Kar pa se tiče razvoja politične situacije, vemo, da brez nas in proti našemu programu ni več mogoča državna politika.

Na vprašanje, kaj misli o izjavu vodja srbskih zemljiščarjev g. Jocu Jovanoviću, je g. dr. Kramer izjavil: Ta izjava je vzbudila splošno zanimanje in pozornost. Zelo ronje je konstatiral g. Jova-

novič, da smatra narod sedanje stanje za nevzdržno in pripisuje odgovornost za to Srbiji in Srbijancem, ker vidi, da ta režim vzdržuje dve glavni srbski stranki. Mi, ki smo v borbi za narodno in državno edinstvo s plemenitom in junaškim srbskim narodom do prinesli težke žrtve in ki nikdar nismo bili prijatelji prečanske fronte, moramo z obžalovanjem ugotoviti, da se v naših krajih vedno bolj širi ideja prečanske solidarnosti proti reakciji in krivčnosti na gospodarskem polju, ki prihaja od Srbjancev. G. Jovanoviću je treba štetiti v veliko zastavo, da je kot Srbianec odkriti zaklical srbski javnosti: caveant consules!

Kar se tiče manifestacijskih shodov Kmečko-demokratske koalicije, je bilo sklenjeno, da se vrši prva tako manifestacija v Zagrebu dne 20. januarja 1928. Prvega dne se bo vršila skupna seja poslanskih klubov obhod strank. Priprave za to so že v polnem teknu in jih vodijo organizacije obhod strank v Zagrebu. Drugačne dne se bo vršilo veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem bosta govorila gg. Pribičević in Radić ter drugi zastopniki obhod strank. Tretjega dne pa se bo vršila konferenca delegatov obhod strank, na katerih se bo predvsem razpravljalo o gospodarskih vprašanjih.

V drugi polovici februarja se bo vršila slična manifestacija v Ljubljani, mesta marca pa v Sremu za Vojvodino.»

Vatikan je končno popustil

Zadeva zavoda sv. Jeronima bo urejena v smislu zahtev naše države. — Imenujejo se že kandidati za rektorskoto mesto.

Beograd, 24. decembra. Kakor se dznava iz dobro informiranih krogov, je Vatikan v zadevi Zavoda Sv. Jeronima v Rimu končno vendarle popustil in pristal na stališče, ki ga je zastopal naša država, to je, da se prizna zavodu Sv. Jeronima nacionalni značaj ter se mora imenovati rektorja tega zavoda samo v sporazumu z našo vlado.

Vlada o tem sicer še nima službenega obvestila, vendar pa potrjujejo tudi informirani cerkveni krogovi. Ker je s tem odstranjena ena glavnih ovir, ki so se pojavile pri pogajanjih za sklenitev konkordata, je razčutni, da bodo pogajanja po novem letu obnovljena. Jugoslovenski škofje, ki so že obveščeni o stališču Vatikana, so tudi že postavili službeni kandidate za mesto rektorja v zavodu Sv. Jeronima, ta njih pred-

log je sleden: Dr. Jakob Čuka, znan pod pisateljskim imenom Jakša Čedomil, preprič kapitolja v Splitu, dr. Avgusti Gecan, vikar beografskega nadškofa in dr. Magijerec, katehet srednjih šol v Beogradu.

Poleg teh službenih kandidatov pa se zavzemajo cerkveni krogovi tudi še za razne druge kandidature. Zlasti se omemata kandidatura kaplana Pilepića na otoku Krku, za katerega se zavzemajo posebno jezuiti. Zahaja se, da je to nenadno popustljivost vatikanskih krovov pripisovati vplivu jugoslovenskih škofov, ki so Vatikan opozorili na to, da je dosedanje odklonilno stališče Vatikana vzbujalo v Jugoslaviji veliko nezadovoljstvo in širilo pokret proti rimskokatoliški cerkvi.

Reševanje podmornika „S 4“

Nezadostne priprave ameriške mornarice za reševanje. — Ameriška admiralitetu izjavlja, da ni upanja za rešitev potopljenega moštva

Newyork, 23. dec. d. Pomožna ekspedicija, ki vrši reševalna dela pri potopljeni podmornici »S 4«, je sporočila, da se je neki pomožni ladji posrečilo po cevi za poslušanje vsesati nekoliko zraka v prostor, kjer je posadka. Če moštvo še ni pomrlo, je upati, da je bo mogoče še rešiti.

Ameriški časopis je zelo ogorčeno zaradi pomanjkljivih priprav ameriške mornarice za reševanje. Te priprave so, kakor dokaže ravno tragedija podmornice »S 4«, popolnoma nezadostne. Listi označujejo kot sramoto, da morajo nesrečne žrtve v današnji dobi tehničnega napredka čakati štiri dni in štiri noči na rešitev.

Newyork, 23. dec. s. Ameriška admiralitetu je moral sedaj priznati, da ni več upanja, da bi bilo mogoče rešiti vsaj eno moža potopljene podmornice. Pričela se

je že ostra kritika proti pomorskim oblastem, ki označuje pomožna sredstva ameriške mornarice za zelo pomanjkljiva. Mati nekega mornarja, ki se nahaja v podmornici, grozi, da bo tožila mornarski urad radi usmrtitve, povzročene z malomarnostjo. Strokovnjaki smatrajo, da so se preživeli mornarji podmornika št. 4 zadušili že v tem rok. Poskusi, da se podmornik dvigne, se bodo nadaljevali.

Newyork, 23. dec. g. Ker ni več upanja, da bi bil kak član posadke podmornice »S 4« živ, so se pomožne ladje sedaj pričele priznavati, da dvignejo podmornico na površino. Splošno menijo, da tega pred spomladjo ne bo mogoče izvesti. Podmornico nameravajo dvigniti z verigami, ki bi jih nato pritrtili na pontone.

marveč naj ustvari bazo za skupno delovanje med podjetniki in delavci, ki naj vodi na eni strani do povišanja producije, na drugi strani pa do izboljšanja živiljenskih pogojev delavstva. Vodstvo angleške delavske stranke je sklicanje konference pozdravilo z odobravanjem. Le mala skupina levičarskih ekstremistov se je izjavila proti udeležbi.

Povodom božičnih praznikov je izdal londonski župan Charles Batho sledče sporočilo londonskim prebivalcem: »V trenutku, ko želim veseli božične praznike vsem londonskim občanom, menim, da si lahko čestitamo na dejstvu, da so nekateri vodilni delojemalci dali nicipiativo za sklenitev miru in dobre volje v naših industrijah. Jaz upam, da bo novo leto prineslo dobo splošnega proroka, ki bo bazirala na boljšem razumevanju med delojemalcem in delodajalcem.«

,Socijalna mirovna konferenca“

London, 24. dec. Dne 15. januarja se bo sestala v Londonu »socijalna mirovna konferenca«, ki so jo sklicali najuglednejši angleški industrijski Alfred Mondom na čelu. Na konferenco so povabljene tudi delavski strokovne organizacije. Konferenca bo predvsem razpravljala o odstranitvi nasprotstev, ki vladajo med delodajalci in delojemalci. Cilj konference je ustvaritev neke vrste socialnega pomerjanja med kapitalom in proletariatom.

Po dosedanjih dogovorih se konferenca ne bo bavila z negativnim programom, ki naj prepreči stavke in izprtja delavcev, ker bi strokovne organizacije delavcev smatrali to za poskus stabilizacije vladajočih mezdnih razmer,

Regulacija ljubljanskih cest

Kaj se rabi za tlakovanje cest. — Regulacijska dela v letošnjem in načrti za prihodnje leto.

Stavbeni nadzvetnik g. inž. Mačkovšek je bil tako prijazen in je našemu uredniku podal sliko o letošnjih gradbenih delih glede regulacije ljubljanskih ulic.

Letos so se tlakovale ceste in hodniki in na nekaterih krajeh je mestna občina uredila tudi ograje kot nadomestilo za svet. ki so ga lastniki odstopili in so se ceste razširile. Kot gradbeni material se je uporabljal tlaken asfalt, bozaloid in droben granitni tlak. Tlaken asfalt se je vporabil že prejšnja leta. Z njim so tlakovane Aleksandrova, Tavčarjeva, Dalmatinova in Miklošičeva ulica. V območju Aleksandrove ceste se je asfaltno omrežje letos izpopolnilo. Asfaltirane so bile Knaflova, Gledališka in Bethovnova ulica v skupni izmeri 3929 m².

Tlakovanje z tlakenim asfaltonom je najbolj v rabi v vseh večjih mestih in posebno že v krajih, kjer se razvija avtomobilski promet in so ceste horizontalne. Ceste z tlakenim astatom so namreč silno spolzke, ako cestiste le malo visi. Zato smo morali na strmem delu Miklošičeve ceste položiti granitne regularne kocke in tudi pri regulaciji velikega Kongresnega trga tlakeni asfalt ni mogel priti v poštev. Radi prevelike spolzkoosti tlakenega asfalta se je moral Kongresni trg tlakovati z bazalto. Tlakovana površina meri 5400 m².

Raskovat bazalto je skoraj enaka raskovosti drobnega granitnega tlaka. Zato smo ga uporabili na Kongresnem trgu, ki ima močan padec. Saj je cestiste ob Nunski cerkvi za 5 m višje kot cestiste ob Filharmoniji. Bazalt je v bistvu beton, ki pa ima vrhino plast iz posebno odpornega materiala. Ta gorenja, 5 cm debela plast, sesloji namreč iz cementa v bazaltnega drobnega gramoza ter finega kremenčevega peska, materiali, ki se zelo težko izrabita. Pri betonsko-bazaltoidnih cestah je najvažnejše, da se na pravih krajih že vnaprej predvidijo špranje. Vsled menjajoče se temperature nastane v betonu velika napetost in v betonu se pojavi razpolome. Betonsko notranjo napetost se zmanjša z umetnimi špranjami, katere vložimo na kraj, kjer bi sicer same nastale. Iz teh razlogov se je tudi Kongresni trg razdelil na svetlejša polja, ki jih ločijo temnejši bazaltoidni pasovi. Z bazalto je tudi tlakovana med stališčem v Slomškove ulici v skupni izmeri 2667 m². Kot tretja vrsta materiala se je uporabil tudi že znani droben granitni tlak. S tem se je tlakovala Kolodvorska ulica med Tavčarjevo in Dalmatinovo ulico in se tako zgradila tlakovna vez s Komensko ulico.

Zaradi raznih formalnih težko se letos ni mogla dograditi Masarykova cesta, čeprav je bil kredit za njo dovoljen že pred dvema letoma iz kaldrminskega fonda. Drugo leto bo pa Masarykova cesta gotovo dovršena do Dunajske ceste in se bodo v njej položili tudi granitni robniki med Resljevo in Dunajsko cesto.

S tlakovanjem ljubljanskih ulic se mesto polepša in lične komunikacije pritegnejo številnejše tujce. V moderni dobi avtomobilizacija se tujski promet ne bo omesti na posamezne kraje naše lepe Slovenije in bo Ljubljana nedvomno najvažnejše izhodišče tujškega prometa v Sloveniji. Iz razgovorov

Spomenica zagrebškega oblastnega odbora

Zagreb, 24. decembra. Zagrebški oblastni odbor je postal finančnemu ministru in vsem poslanskim klubom obširno predstavko, v kateri zahteva spremembo uredbe o prenosu državnih poslov na oblastne samouprave. V spomenici ugotavlja, da je uredba ministrskega sveta protistavna, ker ustvarja razne tipe samouprav in da se je tudi pri prenosu poslov postopalo povsem neenako, tako da imajo nekatere oblasti zelo široko, druge pa popolnoma brezpomembno samoupravo. Oblastna skupščina se sestane dne 27. t. m., da razpravlja o novem proračunu. Proračun je že sestavljen in je bil predložen finančnemu ministru v predstavku.

REKORD NAŠE UPRAVE

Beograd, 24. decembra. Občina Šiška je poslala novembra meseca 1926. svoj proračun za leto 1927. v odobritev finančnemu ministru. Te dni je dobila proračun vrnjen in odobren. Vse leto g. aje moral delati z dvanaštinami. V dobi rekordov je treba vsekakor zabeležiti tudi ta najnovejši rekord jugoslovenske uprave.

AMNESTIJA NA MADŽARSKEM

Budimpešta, 24. dec. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je pravosodni minister predložil seznam za božične pomilovanje političnih letnikov. 150 obsojencev je bilo danes izpuščenih na prost. Amnestija velja samo za prestope, ki so bili izvršeni pred preobratom leta 1918, tako da je stevilno politični obsojeni zadnji let sploh niso bili deležni. Prince Windischgrätz in policijski prefekt Nadošky pri tej amnestiji nista bila pomilovana. Pripravlja se, da bosta oproščena meseca maja.

NOV LETALSKI REKORD

Turin, 24. dec. Glasom uradne konstatacije je dosegel italijanski letalec Donati višino 38.802 čevljiev, ki predstavlja svetovni višinski rekord.

KONKORDAT MED ALBANIJO IN VATIKANOM

24. decembra. »Giornale d'Italia« počasno je napisalo, da je neka albanska misija odpotovila v Rim, da zaključi pogajanja o konkordatu z Vatikanom, o katerem je pričalo že do načelnega sporazuma. Misija je sestavljena iz katoikov in pravoslavnih.

Vsem naročnikom, čitateljem, inserentom in prijateljem »Slovnaroda« želimo veselje božične praznike!

Iz delovanja apašev Strniša in Marolta

Ljubljana, 24. dec. 1927.

Z arretacijo obhod mladih apašev, Petra Strniša in njegovega vernega pajdaša Marolta je policija res napravila dober lov. Preiskava in včerajšnje zasišanje sta pokazala, da sta Strniša in Marolt skrajno nevarna in opasna zločinca, nevarna človeški družbi in njenemu imetu. Dasi zasliševanje še ni končano, se je že sedaj nagromadilo toliko vlomov, tatvin in goljufij, da pride oba mlada zločinca prav govor pred poroto. O delovanju obhod podrobnosti smo zvezeli slednje podrobnosti:

Strniša in Marolt sta dobra starja znaka, ki ju je vezalo prijateljstvo že od prej. V zaporu — oba sta namreč sedela skrajno istočasno in dočim je Marolt zapustil celico Še 1. novembra, je bil Strniša izpuščen 27. novembra — sta postala še intimnejša, snovala in kovala sta načrte za čim plodonosnejšo vlomlisko udejstvovanje, šim prijeta na svobo.

In res! Jedva sta bila na prostem, že sta se lotila dela. Za delokrog svojega delovanja sta si izbrala Ljubljano in pa razvojni okraj. Vzroki za to so bili dvojni: Ljubljano in njene razmere poznata, Marolt pa je bil doma iz Gorenjske in mu je bil sleherni kraj in kotiček dobro znan, a znane so mu bili tudi tamnošnje prilike.

V Ljubljani sta najprej izvršili več manjših in večjih tatvin tako, da sta imela vsaj za prvo silo nekaj pod palcem. Sredi decembra pa sta začela »poslovati« precej energično. Tako sta v noči od 15. na 16. t. m. posetila gostilno Kersičevi v Spodnji Šiški, preskočila ograjo in vdrla v klobas. Odnesla sta 1000 Din gotovine, nekaj klobas, sardine, eno pompaduro itd.

Toda je naslednjo noč sta zopet pojavila v Šiški in vlomlila v gostilno Javornik na Medvedovi cesti. Razbila sta Šipo, zlezla v sobo, tam vse prebrskala in premetala ter končno odnesla 250 dinarjev.

Beograjsko pismo

Košava in sneg. — Veselje kavarne. — Tamburašice, cigani in turške plesalke. — Tudi umetnost ni prikrajšana. — Maneža raste iz tal. — Književni večer.

Beograd, sredi decembra. Ne baš prijetna znaminka, da zima ne pozna šale, je za nas prebivalce jugoslovenske metropole slovita beograjska »košava«, ki nam skoro vsako leto, čim je v deželi december, prične plesati ples svojversten in tako vihlav, da gorje siromaku, kdor nima poskočnih nog. Tako tudi letos. Pihalo in puhalo in tulilo in hrušilo je od Dunava gori, teden dni neprenehoma — in prav zares nas je ne samo poštene prepahlalo, nego je martsika izmed nas takole sredi ulice tudi spravilo iz ravnotežja. Srečni, presrečni Ljubljancanje! Za zimsko botričo imate krmeljivo in tho meglo, ki vas pusti lepo pri miru, kadar ste na ulici, in vas ne nadleguje kakor nadleguje nas v Beogradu pozimi burja, s katero smo primorani, da nestekat neprosto volimo plešemo... Dobili smo naposed, hvala Bogu, žež, a zdaj tudi izdaten sneg, tako da je v tem momentu Beograd res bel od nog do glave in košava se je umaknila, toda — za kako dolgo?

V teh predzimskih nadlogah in težavah Beograd, ki je imel in ima za nadležno stvar vsekdar široko srce, na stežaj odpira vrata veselju in umetnosti. Posebno veselju. Stvar je namreč taka, da Beograjdanci ne trpe dolgočasja nikoli, a še najmanj takrat, ko stvara zima navihano pokuka Beogradu preko ramen. Tedaj se iz beograjskih krčem in kavarom in mnogočtevilih drugih lokalov, kjer razen »srbske šlifovice« in »crne kafe« naskrivaj lahko tudi kupite ljubezni žejno Dulcinejo, ponoči mora razlegati muzika in veselo petje, sicer je beograjski meščan nesrečen.

Dodij, dodji, dragane, čekat ču te do zore!

Zariple v obrazu, hripave, s temnimi kolobarji pod očmi, se dero za razsvetljenimi široktimi oknimi kavaren tamburašice. Sanjavo zvene strune tamburic, a pojoči glasovi cvilijo lačno in neugnano proti počnelemu stropu... Drugod zopet neumorno svirajo temnopoli cigani. Ob plaču gosli vzdihuje v frak običen, dobro reje ciganski trubadur, z roko na srcu:

— jer me ti ne voleš, srce iz nedara...

V kafani »Kod tri lista duvana« pa vzbujajo že nekaj časa veliko zanimanje trebušni ples menda iz same blažene Karmelove Turčije pritepenie Turkinje. No, ravno krasotice te orijentalke niso, pač pa bi njihovi oblikni boki kakšnemu novemu Tizianu lahko služili za model. In publika, Bože moj, je navdušena do norosti! Saj poštenemu beograjskemu kristjanju kaj takega, namešči trebušnih plesov, usoda vendar ne pošilja vsak dan pred oči...

Z nič manj gostoljubno rogo odpira Beograd vrata na stežaj tudi umetnosti. Olika bi trpela, strašno bi trpela, ako bi se v gnezdu šopirilo samo veselje. Ko pa je zraven še umetnost, je cela stvar v redu, gnezdo popolno, baš prav toplo, in olika ima svoje zadosežje. N. pr. pred dobrim mesecem do tali pogorelo gledališče v »Maneži« je na istem mestu že pognalo novo veselje v zrak in bo kmalu pod streho, kadar se govori, ljubkim beograjskim gimnazijam pa se bo s tem izpolnila njihova srčna želja, da se zopet do solz nasmeho budalostim iz »Dorčolskih poslov«. Za obnovno »Manež« se je takoj dobil denar. Če pa gledate razdrapane beograjske ulice in povprašate, zakaj se merodajni faktorji v jugoslovenski prestolici tako malo brigajo za to stvar, dobito lakoničen odgovor: nema pare — ni denarja, brate! Je pač umetnost velika gospa — najprej čas in spôstovanje njej, potem pride na vrsto šele vi, navadni zemljani!

In literatije v Beogradu so se po dolgem času zgenili. Imeli smo 15. t. m. v veliki dvoranu nove univerze »književni večer«, na katerem so recitali svoje umetniške proizvode v veržih in prozi gospodinja Desanka Maksimović iz gospodine Momčilo Nastasievic, Miloš Crnjanski, Miljan Bogdanović, Gustav Krklec in Milan Kašanin. Ta književni večer je pokazal, da v Beogradu vendar ni vse tako puhi, kakor trdě to nekateri njegovih nasprotnik. Univerzitetska dvorana je bila nabita polna, prednjačila je, kajpak, kakor je to že šega, navdušena in nadobudna mladina. Največ aplavza sta žela pesnika Desanka Maksimović in pesnik Gustav Krklec, a zaslugega aplavza, po mojem mnenju, samo poslednji; njegove pesni so bile redivne.

Božične šege in praznoverje med Jugosloveni

Kaj vse pripoveduje in veruje priprosto ljudstvo o sveti noči. — Božično praznoverje med Slovenci in Srbi.

Kdor si pri polnočnici (naši in sv. noči) v žepu mešča tikvino seme, bo imel v bodočem letu najvič debelo tike. Od polnočnice ljudje zradi mraza, kako liče domov. Kdor po spotonu pade, bo prihodnje leto umrl. Ko dospo domov, zbrade živino, celo kokoši in svilne. Potem dajo konjem in govelji živini jesti, pred krajim blevom pa ustrelje z blagoslovljenim smodnikom, da nimajo coprinice moči do krov. Ako greš v sv. noči trikrat okoli hiše, zveč prihodnost v znamenjih: v hiši vidis ali venec ali rakev ali kaj drugega.

To noč vlivajo dekleta raztopljen svinec v vodo, ki podob, ki nastanejo, uzbijajo bodočnost, kaj bo njih ženin i. dr. Ali pa mečeo copato preko glave; ako kaže copata k vratom, se bo dekla omogočilo prihodnje leto, ako je okrejena od vrat, ostane dekla še na domu. Ako ima pri sebi praprotno semeno, ki cvete in zori na Ivanovo noč, in gres postušat nad krovji ali konjski hlev, bo sišči govoriti živino o bodoči sreči ali nesreči v hiši. Veliko pove tudi veter, ki piha v sv. noči: zdolce pomeni pomor živine, sever smrt velike gospode, jug hude bolezni, zgorec in tih vremena dobro letino.

Kdor pride k polnočnici prvi v cerkev, vidi vse coprinice, aki v večno luč dene krajcar. Ako na božični večer pred polnočnico šest buke razreže na dvoje, da dobis 12 polovic, lahko zveč, kakšno bo vreme v vsakem mesecu prihodnje leto. Na vsako polovicu deni nekaj soli. Kjer je sol raztopljen, ko se vrneš iz cerkev, v tistih mesecih bo dovolj dežja.

Na biljo, to je pred sv. dnem, poče gospodina kruha, gospodar pa kolje. Tega dne se postijo. Šele po pčeli večerji prinese gospodinja v

beli prt zaviti stalnik (krugh), položi nanj molek in tiki velik lonec pšeničnih otrobov. Ti otrobi so potem dobro zdravilo zoper zabolob (segreti) in zoper grizo (užiti). Dekleta okrase hišo (sobo) z březljanom in pisanim papirjem. Nad skrbnico odgrajeno in pomito niza po obesijo gotobčka — sv. Duha, da bi vladala v bodoče vedno modrost v vseh glavah in hiši. V kotu so jaslice. Po molitvi odidek nekateri spat, drugi bde in si pripravljajo pravilice in čudne doživljaje. Ko odidejo nato k polnočnici, ostane vsaj eden doma, da čuva hišo in živino.

Naj sv. noč hodijo v ris, da jim budič pove, kje je denar. A nične ne vtraja, ker se vsakdo zboji strahov in prej pobegne. Ako je božično noč sveto, bo prihodnje leto v žitnicah polno, a v kletki prazno. Kdor hoče vse leta ostati močan in zdrav, mora od polnočnici domov bežati, da je prvi dom. Ako se sliši v božični noči sodebilati ali mitlati, bo prihodnje leto gotovo roditve.

Srbi pa verujejo: Ako pade božič na petek, mnoge žene umro prihodnjega leta, zlasti porodnice. Na božič se ne sme nikogar udariti: kolikor udarcev daš, toliko uješ dobiš. Na božični praznoverje gost: »Pomoži Bog i čestit vam Božič!« A odgovore mu: »Bog ti pomoga i čestit Božič!« Nato gre gost k ognjišču in sveta z zelenjim drogom v žravico, da leti istre. Pri tem govori: »Toliko moških glav, toliko lovov, konj, ovac, zdravja, srce, bikov, prasev in vsega rodnu in dobra (naj ti da Bog)!« Nato gost sede, a skušajo mu izpodmekniti stol: da bi bile plodovite čebele. Končno ga postrežejo z medico.

Jouvel je svoj sedež očetu in se nagnil h generalu Valesu, ki je stal pri radioaparatu.

Treba je nemudoma osvoboditi dva nedolžna jetnika iz Faultonovih rok. General, bodite tako prijazni in pošljite nemudoma v grad Mont-Gouchet častnika, ki naj poskrbi, da pride grad in njegov lastnik v popolno oblast d' Albianica in Leticije.

Vales se je vprašajoče ozrl na predsednika, ki je zamahnil z roko v znak, da se strinja s to zahtevo.

Povelje je bilo takoj oddano dežurnemu častniku št. 23, znanemu med maščevalci po imenu Jouvel.

X. Lidija.

V poslopu glavne policije je sedel Jouvel v kabinetu generala Valesa. Ves v skrbbeh je stopil k aparatu vedoč, da ga kličejo iz vladnega dvorca. V radiotelefonu se je začul rezek glas:

Pošljite nemudoma štiri redarje v grad Mont-Gouchet. Redarji naj aretrajo Faultona in ga izroče d' Albianicu. Grad je odsle d' Albianicova last. S Faultonom lahko storii d' Albianic kar mu drazo. Lahko ga tudi ubije. Povelje vojnega sveta:

Jouvel se je nasmehnil in zamrmljal:

Ako je na božič megla ali oblačno, se srbski seljak nadeja rodovitnega leta. V božiču se ne uporabljal bras, da ne bi bolele žene prsi, krvavice, a dece vrat!

Zlasti na Žene je vašen božič: pomaga jim, da rede ali da ostanejo brez novega poroda. Ako hoče roditi otroka, mora prti nemedjano kaka sorodnica ali prijateljica, jo poklicati in hiše ter jo trikrat vprašati: »Hodeč li roditi?« Žena ji mora odgovoriti prvič: »Hodem, ker ja hočeš!« Drugič: »Hodem, aki Bog hoče, a tretjič: »Hodem — moram!« Nato mora vprašati:

Ako pa noče roditi nekaj časa, mora na božič vzeti od badnjaka živo oglie in ga ugasiti, rekoč: »Ko se to oglie zažge, naš postanem nosna!«

Nato si zavlije oglie v pas in ga nosi s seboj. Ne zanos, pravilo, dokler oglia ne vrže na ogenj.

Na bedulji dan ob zori gredo sekat v gozd badnjak; smrek, ki jo pripelje domov. Predno začno sekati, se opetovano prekrižajo; drevra mora pasti svobodno proti vzhodu. Doma ga razsekajo na šest enakih kosov. Prinesajo ko v rokavcih na ognjišče, kjer ga gospodinja posuže s zlom. Soba je nastiana s slamo, po kateri so vrženi orehi. Sele ko je vse opravljeno, se sme večerjati. Potem molijo pred pričakanimi svetimi. Badnjak mora goret vso noč. Zunaj streljajo fantje iz pušč skoraj brez prestantka.

Kakor Slovenci in Hrvati pripravijo tudi Šrbi za božič dovoli pečenja in potic, da proslavljajo v veselju in zadovoljstvu rojstvo božičev.

Neresna pritožba proti zgradbi vodovoda v viški občini

Poročali smo, da je občinski odbor na Viču v svoji seji 6. t. m. sklenil, da prične z gradnjo prepotrebnega vodovoda pomlači 1928. Zgradba se bo izvrzla zaenkrat toliko, kolikor bo nujno potrebno in v ta namen se bo naločil pri Ljubljanskem mestnem hramilišču posojilo v znesku 350.000 Din. Kt. se bo odpelačalo in amortiziralo v 20 letih. Poleg tega se bo vstavljal za nadaljnjo gradnjo vodovoda v vsakolepoti proračun viške občine znesek 100.000 Din. Gradnja je poverjena vodovodnemu odboru, ki bo izvrzil tozadbeni program ter vpošteval istočasno obe vasi: Glinice in Rožno dolino in za tem vas Vič, ki skupno tvorijo viško občino. Voda se bo dobavila iz mestnega vodovoda.

Proti tem sklepom, ki značijo rezultat začneje borbe za vodovod in ki se mora vidiči tudi vsakemu neinteresiranemu kot dokaz modernega komunalnega gospodarstva, pa se je v viški občini vendarne naločil nezadovoljstev, ki so te dni predložili občinstvu odboru v Ljubljani obširno pritožbo proti gradnji vodovoda.

Ne da bi se meritorno spuščali v celo zadevo, naj radi originalnost komentiramo samo par argumentov, ki jih je to nezadno število malkontentov navedlo v svoji občinski pritožbi. Zagotavljajo predvsem, da v občini Vič vodovod ni potreben in da si ljudstvo vodovoda ne želi, kar da je jasno pred enim letom pokazal od strani županstva uradno izvedeni plebiscit. Resnični rezultat lanskega glasovanja v celih občinah pa je bil naslednji: Za takojšnjo napeljivo vodovodova je glasovalo 23.5, proti vodovodu 20, a glasovanja se je vzdralo 56.5 odstotkov vsega prebivalstva v občini in jih je smatrati, da vodovoda nikakor ne naspodbujajo.

Onih 20 odstotkov, ki sistematično nastopajo proti vodovodu, tvori organizirana skupina hišnih posestnikov predvsem na Glincah, kjer imajo kot kmetje svoje vodnjake in se strašijo neznanimi novih občinskih dajatev. Pravijo: »Voda na Viču, na Glincah in v Rožni dolini ustreza popolnoma in je ne manjka nikdar. Deloma pa je voda naravnost izborna, tako da se lahko meri z vsakim gorskim vrhjem...« Ti možje pa ne marajo pogledi preko svojih lastnih dvorišč. Res je, da imajo oni sami razmeroma dobre vodnjake, a naj gredo samo pogledat v lesko vas ter po večjih hišah, kjer je treba vodo donašati v visoka nadstropja. Komična in neresna je njihova navedba o mestnem vodovodu. Zatrjujejo, da ima mestni vodovod samo tamno vodo, Savo, ki je zelo nesnažna, ker se v njo odtekajo odtoki jezer, kjer se ljudje trumpono kopljajo. Prav tako, pravijo, se kopljajo ljudje in živali po vseh njenih dotokih. Za krono vseh teh trditiv pa navajajo, da je mestna voda zelo draga in vzklikajo: »Hvala za najdražjo in najslabšo vodo cele Evrope!«

Po vsem tem se ni čuditi, da se pritožnikom, ki nastopajo s takimi trditvami, zdi neosnovan tudi argument, da je vodovod na Viču in Rožni dolini potreben radi tega, ker je manjšo prebivalstvo Viča in Rožne doline zapošlenih v Ljubljani. Prav neresno pravijo pritožniki, da vsi ti lahko pijejo mestno vodo in da jim domače vo-

cijski potni list, ker je morala računati, da naleti v gradu na redarje. S tereso je odšla v moški salon, iz katerega so vodila vratna v jedilnico. Tu je neko izza zavesje že opazovalo: »borbo med Leticijo in Faultonom. V odločilnem trenutku je takrat prisločila Leticija na pomoci in ji stisnila v roko revolver.

Lidija je sklenila ponoviti ta manever.

V moškem salonu je stopila za zaveso in kmalu se je začula zamolka Faultona glas. Odmaknila je zaveso in pogledala v jedilnico. Nudil se je, da je grozen prizemljenci s prikljenjenimi k steni, vater, ki je zgodil kakor bi trenil z očesom. Faulton je takoj spoznal nevarnost, toda bil brez orožja.

Hip nato je planila z revolverjem-strelo v jedilnico in se vrgla na Faultona. Leticija je ležala onesvesčena na divanu. D'Albianiac je stal ves izmučen in bleš priklenjen k steni. Vse se je zgodilo kakor bi trenil z očesom. Faulton je takoj spoznal nevarnost, toda bil brez orožja.

Sklonil je glavo in planil na Lidijo. Dekle je namerilo nanj revolver-strelo. Se hip in Faulton bi se zgrudil mrtve na tla. Naenkrat ji je Faulton izpodnesel noge tako, da je omahnila in padla. Med padcem je izpustila revolver iz roke. Faulton ji je hitro zvezal noge. Vstal je in zmagovalno zakričal, toda v na-

de sploh ni treba piti, češ: »Nihče jim tudi ne branji vode v zeti s seboj iz mesta domov, kar bi gotovo storili, aki bi bila viška voda slab...« Lepa reč! Onim, ki dajejo občini največ dajatev in ki si skupno z ogromno večino občanov želijo uvedbo vodovoda, tem torej priporoča peščica

nezadovoljstev, naj si vodo v piskrščih primašo s seboj iz Ljubljane!

Citirane navedbe menda pa zadostujejo za dokaz, da je pritožba popolnoma neosnovana in bo v vsej občini včinkovalo smisno, če ji oblastni odbor sploh posveti kakso pozornost — Viški občani.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Obup zapuščenega moža. — Starec v goreči postelji. — Oledica tudi v Zagrebu.

V Rogatico je pred tedni prišla ciganska kapela pod vodstvom Pavla Todorovića in njegove žene Marice, s katero se je pred mesecem oženil. 48-letni Pavle je bil silno ljubosumen na svojo 20-letno lepo Marico

„Mela“

specijalna tvrdka za kravate

V starji Fröhlichovi hiši na Dunajski cesti je takoreč preko noči nastal nov trgovski centrum. Temni zastareli lokalci so se umaknili novim modernim trgovinam. Med te spada tudi elegantna in okusna specijalna trgovina s kravatami tvrdke «MELA». Pasantje Dunajske ceste se te dni nekotre in začudenosti ustavljajo in strme opazujejo njen prekrasno izložbo, ki v svoji pestrosti in barvitosti res nudi pikante pogled.

Kravate vseh barv in nians, pisanobojne, progaste, križaste, kariraste samovoznice, vzorci najnovejših modnih kravat, pentije v vseh mogočih variankah in oblikah, enobarvne samovoznice — vse to je spremeno nanizano, aranžirano z okusno roko in strokovnjškim pregledom. Najzanimivejše pa je, da je vse to domač izdelek. Te elegantne in fine kravate iz težke svile in polsvile, vse ti apartni vzorci, so delo domačih rok, domač produkt. Domači so tudi osnutki kravat in priznati je treba, da ne zaostajajo niti v kvaliteti, niti v kombinaciji barv in ne v ceni za inozemskimi izdelki in da jima v tem ozira celo konkurirajo.

Zares! Tvrda «MELA» je že takoj ob svoji otvoritvi dokazala, da razume svoj posel, da nudi res pravvrstno, nenadnikljivo blago in že pogled na njeno izložbo da je o tem zadostno garancijo. Menimo, da je dolžnost vsakogar, da podpre to domače podjetje po svojih močeh in da se ravna po geslu »Svoji k svojim«, da s svojim obiskom nudi tvrdki «MELA», moralno in materijalno oporo in ji takoreč bistveno prisporove nadaljnemu razvoju. Vsekakor pa gre tvrdki «MELA», ki se ni strašila truda in denarja, da odpre pot domačim izdelkom, vse priznanje!

Pred zavzetvijo vseh kinemato-grafov v Jugoslaviji

Če država ne bo znižala visokih davčin, bodo s 1. februarjem vsa kinopodjetja ustavila obrat. — 5000 ogroženih eksistenc. — Nekaj o filmih v splošnem.

Kakor smo že poročali, se je vršila te dni v Zagrebu konferenca lastnikov kinematografov, ki so razpravljali o prepotrebni znižanju neznotnih davčnih breznen. Na konferenci je bilo sklenjeno, da se rok v svrhu eventualnih pogajanj s finančnim ministrom podaljša za mesec dni, če bi pa pogajanja ne dosegla začeljnega uspeha, se kinematografi v vsej državi s 1. februarjem zapro.

Zdi se torej, da je vprašanje kinemografije v Jugoslaviji stopilo v akuten štadij. Doslej med lastniki kinematografov in finančnim ministrom klub konferencem, posvetovanjem in kongresom ni bil dosegzen sporazum in zdi se, da tudi v bodoče ne bo. Sicer je bivši finančni minister dr. Bogdan Marković dal lastnikom kinematografov zagotovo, da bo od novega leta dalje skušal osvoboditi kinematografe previsoke obremenitev s takšami in davki. Toda ostalo je samo pri obljubi. Do danes vlaada ni ukrenila še ničesar, da bi razbremenila kinematografe. Zato so bili lastniki beograjskih kinov prisiljeni s 15. t. m. odpovedati objektu in godbenikom službo z Novim letom.

Brezuspešni so ostali tudi vsi najgori predsedniki kinolastnikov g. Gjoke Svetkovića, ki je že opetovan intervenerjal. Vsa prizadevanja so se razblinila v nič. Ta davčna politika, odnosno davčna preobremenitev kinopodjetij bo dovedla do katastrofe. V vsej državi je namreč pri kinih zaposlenih okoli 5000 oseb. V slučaju, da lastniki kinematografov res izpolnijo svojo grožnjo in da podjetja zapro, ostane 5000 ljudi na cesti. Vsi ti ljudje bodo samo v breme občinam in družbi, kar bo še povečalo kaos in splošno mizerijo ter brezposelnost, ki vlada v naši državi.

Lastniki kinematografov izjavljam, da jim je pod dosedanjimi pogoji nemogoče nadaljevati poslovanje in da bi pomenilo to delati v lastno pogubo. Režiški stroški so ogromni, davki in takse pa tako visoki, da počasi velik del dohodka. Najbolj je v tem pogledu prizadeta ljubljanska oblast. Dočim plačujejo kinematografi v ostalih delih države 33% od kosmatih dohodkov, znaša dvečna obremenitev v ljubljanski oblasti 40% in pol dohodka. Od tega dobi občina okoli 10, država 21, občinstva skupščina 10, invalidi 3 in pol, policija pa 2%.

Kriza kinopodjetij traja nad dve leti.

Neznanec pred vojnim svetom je bil položaj jasen in tudi bivši ljudje so se bližali koncu svojih pustolovnic.

D'Albaniac in Leticia si pologoma opomoreta od težkih udarcev usode. Lijija je ostala z njima v gradu Mont-Gouchet. Kelios in Jouvel sta priletela k njim iz Pariza.

V rudnik Gauzankarja so poslali obširen radiogram. Posledica tega je bila, da so se zbrali čez teden dni v gradu Mont-Gouchet vsi bivši ljudje z Neznancem na čelu. Zbranji so bili vsi častniki razen Faultona.

V borbi z novim človeštvo so izgubili bivši ljudje 50 mož. Usoda je pa hotela, da izgube še enega, svojega poglavarja. Neznanca.

Vsi so se zbrali v parku pred teraso. Na terasi so stali okrog Neznanca častniki in podčastniki.

Neznanec je obvestil svoje podložnike o pogojih, pod katerimi je Kelios sklenil z vladom Evropske konfederacije mir. Bivši ljudje bodo prejemali dve leti iz državne blagajne pokojino. Po dveh letih se lahko povzvete poljubnemu poklicu. Tko prvi dan dobe vse pravice državljanov francoske države in se morajo pokoriti njenim zakonom. Vse orožje in aeroplane morajo oddati političkemu prefektu generalu Valesu.

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhanje 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tegaj?

Varuje perilo!

no letos uspela opereta »Logarjeva Krista«, na večer pa prekrasna Leharjeva »Eva«. Na Stefanovo popoldne moderna opereta orientalskega miljeja »Bajadera«, zvezcer pa letosnji Šlagar »Takrat v starih časih...« Za prve tri predstave veljajo znižane cene.

Izvirne francoske pastilje „VALDA“ za sportnike pred, med in po naporu prodajata vse lekarne in drogerije

Mož s hrenovkami

Oblastni očetje ga še niso vzel na piko. Nima namreč lastne parcele, je nomad in ložira danes tukaj, jutri tam. Ne spada tudi med kavarnarje ali gostilničarje, ni obrtnik, ne avtomobilist, ne premogovnik in ne plesni mojster. Zato ga niso vtaknili v uredbo o taksah. Mož s hrenovkami je avtonomen. Očitek, da je njegovo podjetje veselčno, ne drži, kaiti mu oblastna skupščina ni predpisala 250 Din veselčnega davka, dasi ga ima na indeksu kot profitirja.

Mož s hrenovkami je povojni pojavi. Ne morda v smislu verižnika ali korupcijonista, marveč kot homo novus. Kot tak se je pojavil pred dvema letoma z lično, lepo preplešano barko, ki sicer nima jamborjev, je pa zavarovana s široko plateno streho proti neurju in vremenskim nezgodam. Izvrsno seveda streljo. Poleg tega ima barka dva svetlobakrena kotlička, iz katerih — zlasti v času kupčije — neprestano uhaja prijeten vonj po hrenovkah in klobasah, udarja pasantom v nos in jih nežno ščegče. Seveda je zbudil njegov prvi nastop obilo pozornosti, a še bolj so zanimalo njegove hrenovke, ki so res primata, da o klobasah niti ne govorimo. Saj so izdelek slovite mesarske hiše Slamič, čije renome sega že preko meja naše mire domovine.

Mož s hrenovkami je ponocnščak v dobrem pomenu besede, kajti nemu cvete kupčila zgolj v večernih urah. Ko leže nad LJubljano noč, zakrmari mož s svojo barko v mesto, križari žijo po ljubljanskih ulicah in se končno ustavi pred glavnim pošto, kajti so se koncentriра vse nočno življenje LJubljane.

Hrenovke zavrstje v kotličku, prihajajo kupčici, pasantje se ustavlajo, zvabile so jih prijetne vonjave. »Hrenovke po tri, klobasa po šest, ponavljajo mož venomer in pojasnjuje hvaležnim odjemalcem, da je hrenovka z »zemfom« za 50 para dražja, zavisi pa cena tudi od njene velikosti. Kajti so hrenovke velike in majhne, tanke in debele.

Sazona za mož s hrenovkami je zima. Cimboli je mrlzo, tem več ima odjemalcev. V takih časih ima obilo posla. Venomer ima goste okoli barka, vseki se mudri, vsi hočajo jesti. Vsi vprek kriče, pulijo si hrenovke iz rok in mož mora napeti vse sile, da ustreže vsem klijentom. Omeniti je tudi, da plove barka popolnoma pod nevtralno zastavo in da so Slamičevih dobroleti deželi vsi, pa najsibodo skrokan študent, lačen delavec ali debeluhast pridobitnik. Seveda plačati je treba tri dinare...

Včasih dobi barka konkurenčni obisk. Dogodi se namreč, da pride druga barka, ki mi na trdnih kolesih. Potem so gostje običajno prične zabavnih prizorov, nerganja, zabavljanja, »gliranja«, ali pa se celo pripeti, da je morje razburkano in kliče borbam brez hrenovk Urha na pomač. Taki prizori so v adventu bolj redki in tudi v predpustu mesta ne bodo pogosti, ker so oblastni očetje poskrbeli, da vinski bratci ne bodo mogli kolovratiti pozno v noč po mestu.

Včasih pa je treba ugotoviti, da je mož s hrenovkami velik dobrotnik LJubljano, kajti do treh zjutraj ceplati in zmrzavati za tisti bori zasluk, ni karstobi. In ko je začul mož s hrenovkami o novih davkih je pritajeno vdihnil: »Odprsti jim gospod, saj ne vedo kaj delajo«, kajti je bodo LJubljanci hodili s kurami spati, potem je konec tudi slovite barka s hrenovkami.

Iz vremenskih zapiskov o mrazu

Kamna Gorica, 21. decembra. Ta šmentani mraz brezobzirno pritiska in ljude ga menda še zato bolj čutijo, ker pozabljujajo, da je tako že bilo in se ne spominjajo več, kdaj smo imeli enako hudo zimo. Zadnji enaki mraz, kakršen je bil minuli torek in pondeljek, je pritiskal 17. in 18. decembra 1925. Tudi takrat je kazal toplomer po — 18 ali vsaj — 16 stopinj C. Dne 19. decembra pa se je mraz, kar pravijo »ujedel«, in je bilo ta dan zjutraj le še 10 stopinj C pod ničlo, opoldne pa že ena stopinja nad njo.

Vremenje je takrat bilo jasno, a sem se zasudil, ko sem se v mrazu vratil z lava, da se ja naenkrat silno zabilskalo z jasnegata neba. Naslednji dan je začelo deževati in nastalo je močno južno vreme. Dne 23. decembra je deževalo in pojavila se je prav tako poletna nevihta z bliškanjem in grozom ter s točo in sodro. Na Silvestrovico 1925. pa je bilo tako močno od juga, da je opoldne kazal toplomer 10 stopinj toploste. Ko sem bil dopoldne v Bukovju na losu, sem videl dva močerada — salamandra

— Zbogom še enkrat, dragi prijatelj. D'Albaniac je hotel nekaj povedati, pa ga je Neznanec prehitel.

— Ne, ne, ne govorite! Saj dobro veste, da svojih sklepov nikoli ne menjam. Izpolnite samo mojo zadnjio željo. Sežgite moje truplo in vrzite pepel v Beneški zaliv na kraj, kjer je stal nekoč otok sv. Jurija. Ne hodite za menoj, rad bi bil pred smrto sam.

Izginil je za zaveso. Šele čez dobro uro sta d'Albaniac in Leticia plaho stojila v sobo, kamor se je bil Neznanec umaknil. Našla sta ga v naslonjaju z revolverjem-strelo v roki. Komaj vidna črna lisa na celu je pričala o smrti.

Neznanecova tajna je ostala nepojasnjena. Ljudje na zemlji so se pa rodili, živeli so in se ljubili, sovražili, borili, delali so in sanjali, ubijali drug drugega in umirali.

KONEC

14. januarja 1928.

Društveni pies Sokola I na Taboru

Božični prazniki v mariborskih gledališčih. Da vidijo tudi zunaj gospod, saj ne vedo kaj delajo. Kajti je bodo LJubljanci hodili s kurami spati, potem je konec tudi slovite barka s hrenovkami.

Izvolite brati!

Cenjene gospodinje, poiskusite, da je Kolinska res izvrsten pridatek za kavo, ki kot dobit domači izdelek zasluži, da se upovorabljaj v vseh rodbinah.

Ob koncu koncu leta se našim spoštovanim odjemalcem za naklonjenost najtopleje zahvaljujemo in želimo vsem vesel božične praznike in srečno Novo leto!

KOLINSKA

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 24. decembra 1927.

— Odlikovanje. Z redom Sv. Save V. stopnje je odlikovan okrožni zdravnik v Kamniku dr. Julij Dereani.

— Ameriško odlikovanje naših mornarjev. Te dni je plula naša trgovska ladja »Isabanc« blizu ameriške obale in je resila vso posadko nekega ameriškega parnika, ki je bila v nevarnosti, da utone. Naši mornarji so prihitali ameriškim tovarišem na pomoč v zadnjem hipu in so jih še pravčasno rešili.

V znak hvaljenosti in priznanja je prezident Coolidge sklenil odlikovati naše hrabre mornarje. Ameriški poslanik v Beogradu g. Prince je obvestil zunanjino ministrstvo o prezentovni želji in sporočil, da se bo vršila na ameriškem poslaništvu v kratek svinčenost, na kateri bo poslanik izročil našim mornarjem odlikovanja odnosno častna darila.

— Za naše univerze. Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje mesto fakultetnega tajnika na juridični fakulteti. Prošnje je treba vložiti nasakejo ne do 20. januarja.

— Redukcija poštnih uradnikov. Poštno ministrstvo zbira te dni podatke za redukcijo poštno-brojavnih uradnikov. Ker je v novem proračunu postavka za poštno ministrstvo znižana z 42.885,415 Din, bo mnogo starejših uradnikov vpokojenih, mnogo pa odpuščenih iz državne službe. Redukcija bo izvršena 1. aprila. Komisija, ki ji je povrnila ta naloga, se bo ozirala na kvalifikacijo poštnega osobja, tako da bodo ostali v službi samo dobri uradniki.

— Delokrog poštnih direkcej. Poštni minister je izpolnil in deloma izpremenil pravilnik organizacije in delokrog poštnih direkcej. Odslej bodo poštni direktori na temelju pismenega dovoljenja poštnega ministra pooblaščeni od časa do časa pregleđovati vse podrejene poštne urade.

— Odpuščanje novih učiteljev. Zadnje dni je prosvetno ministrstvo odprsto iz službe 10 novoimenovanih učiteljev, ki niso prišli na službo v predpisanim roku. Nekateri so bili imenovani že pred štirimi meseci. Vzrok, da se niso javili na službo, je pač ta, ker jim dotično mesto ni konveniralno.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisani sreski sanit. referent v Šmarju pri Jelšah dr. Radivoje Čarič.

— Porotna zasedanja. V letu 1928 se bodo vršila poročna zasedanja v nastopnem redu: pri deželnem sodišču v Ljubljani 6. februarja, 7. maja, 30. julija in 12. novembra; pri okrožnem sodišču v Mariboru; 5. maja, 11. junija, 17. septembra in 10. decembra; pri okrožnem sodišču v Celju 5. marca, 11. junija, 10. septembra in 10. decembra; pri okrožnem sodišču v Novem mestu 27. februarja, 21. maja, 10. septembra in 26. novembra.

— III. jugoslovenski reprezentančni ples v Pragi. Kakor vsako leto, tako priredi jugoslovenska kolonija tudi v novem letu na dan Sv. Save 27. januarja tradicionalni reprezentančni ples pod pokroviteljstvom kralja Aleksandra in prezidenta Maysarka. Ples se bo vršil v vseh prostorih Reprezentančnega doma.

— Veslovanški zdravniški kongres v Pragi. Povodom 10letnice ustanovitve češkoslovaške republike se bo vršil v maju prihodnjega leta v Pragi veslovanški kongres. Poseben odbor veslovanških zdravniških zvez je imel 14. in 15. tm. sejo, katere so se udeležili tudi zastopniki poljskih zdravnikov. Na tej seji se je govorilo o pripravah za kongres.

— Natečaj za inženjerje. Generalna direkcija državnih zelenjatih potrebuje več mlažih in starejših inženjerjev, enega starejšega elektrotehničnega inženjerja za brzojavne, telefonske in varnostne naprave ter enega inženjerja statičarja. Prošnje je treba vložiti pri direkciji najkasneje do 26. januarja.

— Kaj je s kinematografi? V sredo in četrtek se je vršila v Zagrebu seja izvršilnega odbora Vrstež kinematografov SHS, na kateri je predsednik Cvetkovič sporočil, da so merodajni činitelji pripravljeni ustrezti željam lastnikov kinematografov. Zato je bilo sklenjeno, da lastniki z ustanovitvijo obrata počakajo do 1. februarja, da se počaka, kakšne namene imajo merodajni činitelji glede nezmožnih davkov.

— Razpis nagrad. Odsek poverjeništva U. J. U. za »Mladinsko matico« v Ljubljani razpisuje nagrade za tri najboljše spise priovedne ali realne vsebine in eno pesem. Natančen razpis glej v Učiteljskem Tovarishu Štev. 22 od 15. decembra 1927. Pojasnila daje poverjeništvo U. J. U.

— Opozorilo lastnikom orožja. Policijska direkcija razglasila: Po členu 18 pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja morajo lastniki že izdanih orožnih listov, iste do 15. januarja vsakega leta predložiti policijskemu oblastniu za podaljšanje. V Ljubljanskem policijskem okolišu je to zadevne s kolekom 5 Din opredelitev prošnje, katerim je priložiti orožni list za leto 1927 in letna kolikovina, to je 50 Din od vsakega komada streljnega orožja, predložiti pri policijski direkciji na Bleiweisovi cesti, št. 22-I. nadstropja 8. Prošnje za podaljšanje orožnih listov e posesti orožja je predložiti posebej s predpisano skupno letno takso 20 Din. Lastniki orožja se opozarjajo še posebej, da izteče ve-

ljavnost orožnih listov z 31. decembrom vsakega leta in da se osebe, ki se zlotijo v posesti orožja brez podaljšanega orožnega lista kaznujejo poleg zakona o posesti in nošenju orožja tudi po zakonu o taksah in pristojbinah.

— Iz sodne službe. Pri upravnem sodišču v Celju je imenovan za pisarja diplomirani pravnik v Škofiji Loki Alojzij Finžgar.

— Naležljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. V ljubljanski oblasti je bilo od 1. do 7. t. m. 25 slučajev tifuznih bolezni, 7 škrlatine, 5 ošpic, 17 davice, 3 duševnilega kašča, 6 šena, 3 krčevite odrevnenosti 2 vnetja hrbtničnega mozga in 1 dremavice. V mariborski oblasti je bilo v istem času 7 slučajev šena, 17 tifuznih bolezni-2 grize, 51 škrlatinke, 11 ošpic, 2 davice in 2 krčevite odrevnenosti.

— Stražišče pri Kraju. Po kratki, a mučni bolezni je premrila splošno spoštovana in priljubljena gospa Frančiška Križnar, žena tukajšnjega trgovca in gospodarja g. Antona Križnar. Znanega pristaša naše stranke, ki mu zapušča dvojno nepreklenjeni otrok. Pogreb se vrši na božični praznik, dne 25. tm. ob 4 uru po podne in hiši žalosti na domače pokopališče. Mir in pokoj blag! gospelj, preostalem naše globoko sožalje.

— Ne v potu svojega obraza, ampak z pomočjo moderne znanosti peri svoje perilo! Peri perilo ne da pereš, »Radion« peri sam, pa radi tega še danes kupi en zavitek! Ne škodi perilu.

— Živalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. Od 12. do 18. t. m. je bilo v ljubljanski oblasti 20 slučajev svinske kuge in 6 svinske rdečice. V mariborski oblasti je bilo 19. t. m. 35 slučajev svinske kuge, 5 svinske rdečice, 1 vrančnega prisada in 1 konjških garj.

— Smrtna kosa. Danes je premrila v Ljubljani sestra znanega fotografa V. Beštra g. Rozalija Bešter. Pokojna je bila splošno priljubljena. Pogreb bo v ponedeljek ob devet popoldne iz Vegove ulice št. 12. Blag ji spomin! Šalujočim naše iskrene sožalje!

GOSTILNA FAJMOŠTER, SV. PETRA NASIP
priporoča za praznike nova in staria vina:

Portugalska nova	Din 16.—
Otelto za slabokrvne	.. 11.—
Stajerc	.. 12.—
Bitez	.. 14.—
Ritzling	.. 16.—
Burgundec	.. 20.—

Iz Ljubljane

— Ij Vreme. Južno vreme še vedno prevladuje in bo načrtno prevladovalo tudi čez božične praznike. Temperatura je ostala skoraj nespremenjena. Termometer je snosi kazal 2 stopinje nad ničelo, danes pa je živo strebro obstalo na ničeli. Nastopila je tudi neprjetna, gosta vlažna megla. Računati je z novimi padavinami.

— Ij Zobozdravnik dr. Ciril Cirman je dobil z odlokom ministrstva narodnega zdravja naziv specjalista za ustne in zobebole.

— Ij Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priporoča za praznike svoje božične razglednice. Obenem opozarja vse roduhuibe na družbeni koledar, ki je ravnokar izšel in na knjižico »Kraljevič Marko«, ki je namenjena naši sloški mladini.

— Ij Razglednica božična številka je pravkar izšla. Poleg lepih, zelo uspehl in zanimivih ilustracij prinaša leposlovne članke, dalje članke o radiofoniji, filmu, modi, sportu, itd. »Razgled« je brezvonomo vsakemu dobrodošla družbna revija, ki ne sme manjati v nobenem domu. Naroča se v upravi Razgledač, Ljubljana, Šenburgovga ul. 7-II.

— Ij Članstvo Sadarskega in vrtinarskega društva, podružnica v Ljubljani. Člani se opozarjajo, da se bo vršil v četrtek 29. t. m. pri Mraku na Rimski cesti ob 20 urah občni zbor z občainim dnevnim redom. Vabilo se obenem tudi vsi prijatelji vrtinarstva, da se tegi občna zgora udeleže. — Tajnik.

— Ij »Ljubljanski Sokol« opozarja na svoj tradicionalni »Silvestrov večer«, ki se bo vršil v društveni telovadnicici v Narodnem domu.

— Ij Edina plesna prireditev za praznike so priljubljene »Popoldanske družabne plesne valje«, ki se bodo vršile mesto nedelje v pondeljek na Štefan dan od 15. do 19. ure v veliki dvorani »Kazino« pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka G. Jenko bo predvajal poslednjo najmodernejo noviteto »the valje« in vse druge letno družabne plesne. Poučeval se bo ranovo orig. ameriški black-bottom. Začetniki ce za bošton-waltz in drugo vabljeni točno ob 15. uri. Studenti-linje znižano članarino. 1003n

— Ij Ljubljanski Sokol opozarja na svoj tradicionalni »Silvestrov večer«, ki se bo vršil v društveni telovadnicici v Narodnem domu.

— Ij Edina plesna prireditev za praznike so priljubljene »Popoldanske družabne plesne valje«, ki se bodo vršile mesto nedelje v pondeljek na Štefan dan od 15. do 19. ure v veliki dvorani »Kazino« pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka G. Jenko bo predvajal poslednjo najmodernejo noviteto »the valje« in vse druge letno družabne plesne. Poučeval se bo ranovo orig. ameriški black-bottom. Začetniki ce za bošton-waltz in drugo vabljeni točno ob 15. uri. Studenti-linje znižano članarino.

— Ij Soboslikarski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine SHS v Ljubljani namerava prirediti skupno z umetniško šolo »Probud« enomesečni celodnevni soboslikarski tečaj za ljubljansko oblast, ki bi se pričel 16. januarja l. 1928. V tečaju

bo poučeval g. prof. Saša Šantel teoretične predmete, praktični pouk bo pa prevzel slikarski mojster g. Josip Božič. — Vsi interesi naj prijavijo svojo udeležbo pri Uradu za pospeševanje obrti, Ljubljana, Krekov trg 10-I. najkasneje do 12. januarja 1928.

— Ij V temelj urah se vseh letosnjih plesov nauči vsakod, tudi začetnik samo v »Priv. plesni šoli — Jenko« I. nadstr. kav. »Emonac«, Informacijski vodnik dan od 11. do 22. ure.

— Ij Plesna vaja na Taboru se zaradi božičnih praznikov ne bo vršila v nedeljo 25. t. m. temveč naslednjega dne praznik sv. Štefana ob 20. uri. Pod vodstvom učitelja g. Koščeka se bo počneval black-bottom. Pouk ostalih plesov za začetnike se bo pričel ob 19.30 uri. Vabljeni vse cene, plesali v plesalki, ki žele prebiti par uric v prijetnem razpoloženju. Sodeluje 1002n

1002n

— Ij Oblačila tvrdke J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

— Ij Božični spored ZKD. Za praznike 25 in 26. t. m. nudi ZKD svojim prijateljem zopet lep film. Predvajal se bo film »Horidor«, ki je produkcija kulturnega oddelka berlinske »Ufe«. Naši publiki so dela te svetovno znane filmske tvrdke že tako zna, da nam ne treba tega filmov še posebej priporočati; reči moramo le, da je ta film s svojimi krasnimi naravnimi slikami gozdov, z velikimi epizodami lovskega življenja, zlasti pa s svojimi posnetki gozdov, živali, srn, jelenv in drugih, nekaj neprestnje lepote.

— Ij Marijoneto gledališče Sokola I. na Taboru vprzori na Štefan dan 26. t. m. ob 15.30 uri pravljico v 4. dejanju »Dolgin, Bistrok« in »Debeluhar«. Igra je zelo učinkovita in polna smeha zlasti v zadnjem dejanju. Prostovoljni prispevki za nabavo novega inventarja se hvaležno sprejemajo.

— Ij Za »Trgovski ples«, ki se bo vršil v soboto dne 14. januarja 1928 ob 9. uri zvezcer v veliki dvorani hotela Union, vada vesplošno zanimanje in obeta biti v resnici ena najslajnejših plesnih prireditev letosnjih plesnih sezon. Pridružitveni odbor je le s predpripovedami neumorno na delu, tako da bodo udeleženci prav prijetno presečeni. Opaziramo na to letno prireditve že danes.

— Ij Se dve žrtvi oledice. Včerajšnja oledica je zahtevala še dve žrtvi. Pred Zadržujočo banko na Miklošičevi cesti je padel dr. Brejc in si pri padcu zlomil noge. Prepeljal so ga takoj v bolničko, kjer so ga rontgenizirali, a nato je bil prepeljan v Leonisce. — Na Kette - Murnovi cesti je padel kurjaška naletala na pismec, katero je pisala njegova hčerkka. V pismu se je poslavljala ob vseh izjavila, da gre v smrt, ker je življenja sita. Seljak je bil torek po nedolžnem usmrčen.

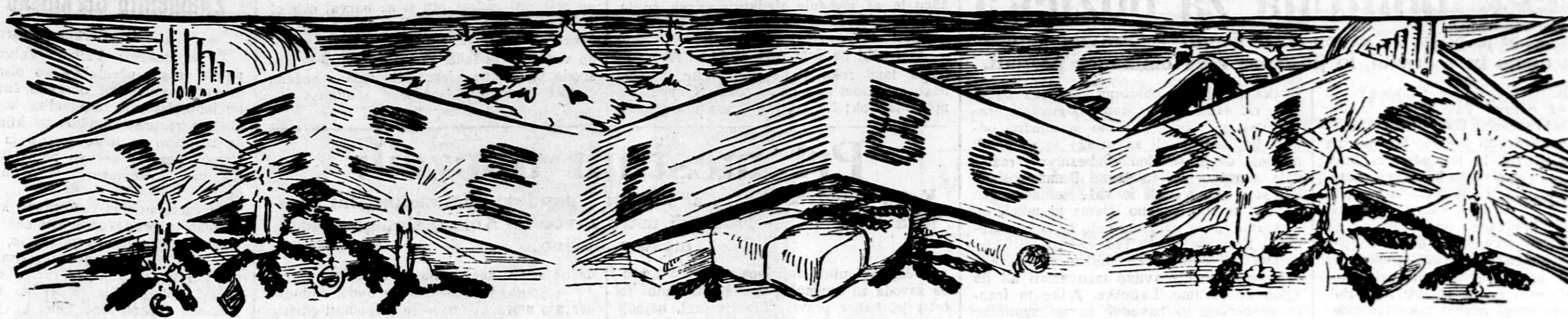
— Ij Zadrga hotiljev, gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetocnikov in izkuharjev v Ljubljani sklicuje v sredo dne 28. decembra 1927 izvenredni občni zbor v restauracijske prostore g. Krapež v Zvezdi ob 3 uri popoldne, na katerem se bo sklepalo, kako stališče naj zavzame gostilničarje in kavarnarjev napram pobiranju občinskih in oblastnih dokladov. Čuje se, da gostilničarji in kavarnarji nočejo več biti ekskutorji teh korporacij ter si sami izgrevati gostov iz svojih lokalov s pobiranjem teh takhs.

— Ij Slovensko planinsko društvo v Ljubljani priredi 1. februarja 1928. svoj običajni planinski ples 1006-n

— Ij Naša se je ročna torbica, vpraša se pri vratarju Ljublj. kred. banke.

— Ij Modna zapestna ura na svilenem traku je prekratno božično darilo. F. Čudna. Prešernova ul. 136-L

— Ij Največje izbiro BLUZ

J. Zupančič:

Božične misli

V jaslih na slami leži
načrtejti dobrotnik sveta —
človek, ki ni smet ostati to, kar je bil.

Z razbojniki žolč je pil,
za blago srce na križ razpet
in zdaj bo že dva tisoč let
od kar je čast ves krščanski svet
kot boga — odrešenika sveta.

Kdor nima v srcu boga,
ga mora pač najti na križu.

In jasli niso več jasli,
pastirčki, ki ovce so pasli,
nosijo zdaj tiare, škrilci...
A Poncij Pilat si umiva roke,
ker noče krv na svojo vest.
Stisnil je pest in ko tam
se skril že pravici — kam?

Ne v jasli na slamo, ne pod križ,
tam bi ga našli pohlevni pastirčki.
Stopil je v hram, v Notre Dame,
tam ima čiste roke in mirno vest.
Od jaslic do Notre Dame
je pač strma pot.

O, Gospod, kam, kam
nas vodi ta čudna pot?

Janez Trdina:

Božič in božične bajke

SVETA NOČ

Tisto noč, v kateri se je rodil Kristus, izpolnilo se je vsakemu človeku vse, karkoli si je želel. Kdor je hotel zlata, našel ga je drugi in poln rudnik. Kdor je rajši imel rodovitno polje, plenjal mu je od takrat žito desetkrat bolje, kadar vsem sosedom. Komur se je zdelo voda premrzla, pritekel je studenec, ki je bil po zimi gorak, da ga je bilo veselje piti, po letu pa mrzel, da so delavci po pol ure dačelo ponj hodili.

Takrat se je odprl Pot-turnom bistri Radež, hladni in krhki izvirek pri Židini vasi in druge dobre vode. Nekaterim se je tožilo, da se po zimi ni moč kopati in drugo jutro jim je bruhal pred hišo iz zemlje vroč studenec, da so se brez skode v njem lahko kopali. Tako so postale vse toplice.

Ni mogče prešteti vseh dobrot, katerih so prisle tisto noč na zemljo.

Pa tudi dandanašnji imo sveti večer veliko moč. Ta in pa kresni večer gore zakladi, da lahko obogati, kdor jih umezdigniti. Sveti in kresni večer se poslovjavajo tudi živina, kaj se bo čez leto zgodilo. Kdor ima pri sebi praprotovo seme, jo dobro sliši, ali ni nikomur svestovati, da jo gre poslušat, ker zve človek lahko svojo smrt ali kako drugo nesrečo, ki ga čaka bodoče leto. Kdor prinese na polnočnico s seboj štipreresca detelje, pozna vsako čarownico, ker so obrnjene takrat vse proti cerkvenim vratom. In tako se vidi in doseže v sv. noči še veliko drugih imenitnih reči, če je človek brez smrtnega greha, sosebno rado pa se posreči takemu, ki je še polnopoma nedolzen. Moliti je vselej dobro in Bogu prijetno, ali nikoli nas ne usliši rajši, kadar sveti večer, o polunočnici,

ker se mu je rodil to uro edini sin in je vladalo radi njega obče veselje na nebu in na zemlji.

SV. TRIJE KRALJI.

Ko so šli sv. Trije kralji iskat novorojenega kralja nebes in zemlje, navorovali so tudi svoje žene, da bi šle z njimi. Kraljice pa so se strašno raztoge in rekle, da ne bodo nikoli spoznale višjega kralja nad seboj.

In tako so se šli sv. Trije kralji sami pokloniti Kristusu.

Po njihovem odhodu so se kraljice posvetovale, kaj bi storile, da ne pridejo pod oblast novorojenega kralja nebes in zemlje. Uganiile so tako, da se treba zapisati hudiču in ga prostiti za svet.

Hudič jim svetuje, da naj kralje, svoje može, ostrupijo in zavladajo mesto njih same.

Sv. Trije kralji so se poklonili Kristusu in se potem vrnili domu. Kraljice so jih prelepno pričakale in jim pripravile dobro kosilo, golobiče in grlice. Sv. Trije kralji se usedeli. Preden začnemo kosit, naredi nad jedio novo znamenje, znamenje sv. križa. Golobiči in grlice začrne, da so bili bolj črni kot oglje. Kraljice pa obledeli in se streseli, ko vidijo, da jih je izdalno znamenje sv. križa. Namazale so se pod pazdušo s hudičevim mastio in pobegnile na Klek k svojem novemu ženinu hudiču.

Sv. Trije kralji pa niso marali za vlogo, ampak so se oblikeli po meniško in šli oznanjevati sveto vero, vsak po svoji deželi: eden tam, kjer solnce vzhaja, drugi tam, kjer solnce zahaja, tretji pa tam, kjer solnce opoldan stoji.

Bog jih je sprejel za prve svetnike v nebesih, njihove napuhnjene babe pa hudič za prve coprnice na zemlji.

Ježušek in grlica.

Ljudje pravijo o grlici ne le, da pojete, grli, gruli in golči, ampak tudi, da zible in tuta.

Ko je bil Ježušek še v zibeli, je imela enkrat njegova mati Marija opravilo zunaj hiše in je velela grlici, da naj namesto nje zible Ježuška. Grlica pa je bila nerodna in je Ježuška prevrnila. Marija se vrne v hišo in v strahu in nejevolji da grlica zaušnico. Od takrat se grlica, kadar pojete, drži po strani in pojete tako, kakor da bi zibala, golčič z otožnim in zamolklim glasom v enomer: Tu-ta-tu, tu-ta-tu...

BEG V EGIPET.

Sv. Jožef, Marija in Ježušek so potovali v Egipt. Pot je bil pust in peščen. Ježušku pride v čeveljček droben kamenček, da se je moral sezutti in stopiti z boso nožico na gola tla. Tam, kjer je stala bela nožica Ježuškova, je poginala iz peščene zemlje lepa, neznanata cvetica — bela lilija, znamenje njegove angelske nedolžnosti in čistosti.

In prišli so v goščavo bodečega trnja. Sv. Jožef in Marija sta lepo pazila, da Ježuška ne uprasne tri ali grmovje: bilo pa je tako gusto, da ga nista mogla obvarovati. V ročico se mu je zasadil oster trn in z rane je padla najlepša vseh cvetec, veselje za vsako človeško oko, živordeči in žlahnodničiči šipeli ali gartroza.

Preljubi slavček je bil od začetka slab pevec. Ljudje so ga zanjevali in poslušali rajši vrabca kakor njega.

Tiči so se izkušali, kateri da zna najlepše peti in so tako razsodili, da najlepše pojte veseli škrjanec, najgrije pa otožni slavček.

Ta sodba je ubogega slavčka tako užila, da ni mogel ne jesti ne spati. V istem kraju so prenočili takrat Jožef, Marija in Ježušek. Sv. Jožef in Marija sta spala, Ježuška pa so od silnega truda tako nogebole, da ni mogel zaspasti. V temni noči se mu je zdelelo strašno pusto in žalostno. Globoko je vzdihnil:

»Oh, da bi me hotela kraljčačasiti zdaj vsaj kaka tičica s svojim petjem — rad bi prosil zanj Boga, naj ji podeli najlepši glas med vsemi tičicami...«

Slavček sliši Ježuškove besede in mu začne prepevati in prepeval je tako lepo, tako sladko, da je Ježušek kmalu zadremal in zaspal.

Zdaj slavček ni več žaloval, veselo je pel vso noč svojo srčico, božjo slavo malega Ježuška in neskončno čast njezine matere Marije.

Precej drugi dan so napravili tiči nov zbor in venglas potrdili, da tiča ni bilo in ga ne bo, ki bi se mogel s slavcem kosati.

Slavček prepeva še zmerom najrajši in najlepše ponoči, v hvaležen spomin tiste noči, v kateri mu je po Ježuškovi prešnji podelil Bog dragoceni dar sladkega petja.

»Pa so govorili, da ostaneš doma! In da si se oženil! Kje pa imaš pa ženo?«

»I, saj ves, kakšne ste ženske! Ne-

kod se je zaklepatala, pa je zaostala,«

je prekinil možak tok njenih vprašanj, ki je silil iz ust in oči, pritegnil na hrbitnik in odhitel no cesti.

Ko sta sv. Jožef in Marija z malim Ježuškom pobegnila v Egipt, je poslal kralj Herodez za njimi svoje vojake, da jih umore. Vojaki so jih že skoraj došli in sv. Jožef in Marija sta klicala z milim glasom Boga na pomoč.

V istem kraju je imel hudo razbojnički svoj brlog. Razbojnik je zaslišal kričanje in priselil gledati. Mali Ježušek se mu smili, da bi moral poginiti tako mlad, lep in nedolžen. Brž pripelje iz brloga konje, enega zase. Enega za sv. Jožefja in enega za Marijo in Ježuško. Dobri konji odneso svete popotnike vojakom izpred oči in jih rešijo.

Razbojnik poljubi Ježuško in ga vpraša dobrotljivo, kaj mu bo dal za plačilo. Ježušek izpregovori prvkrat in vse razbojniku: »To, kar bom sam imel.«

Razbojnik se je vrnil v svoj brlog in je še mnogo let napadal ljudi in grabil južne blago. Potem pa so ga ujeli in križali.

Visel je na Golgati, na Kristusovi desni strani, in Bog mu je podelil mislost, da je spoznal svoje grehe in se zamešal. Kristus pa mu je izponil svojo oblubo in mu dal to, kar je sam imel: svoj sveti raj in večno zveličanje.

JEŽUŠEK IN CIGANI

Ko so prišli sv. Jožef, Marija in Ježušek v Egipt, so bili silno žejni, ker več dni ni bilo najti nikjer studenca. Pri prvem vodnjaku prosijo ljudi, da bi smeli piti. Ti ljudje so pa bili neusmiljeni, nega srca in jim niso dovolili, da bi si žejog pogašili. Vprašali so jih zančilivo, če so mar pozabilni pot do svojega doma, da se potopejajo tako po svetu.

Pitali so jih z najgrajimi privedki in kletvami; rekli so jim celo, da so cigani kar je bilo pri Egipčanah najhujši razlaganje in zasramovanje.

Jokaje je šla sveta družina dalje. Bog je pa kaznil neusmiljene ljudi še tisto uro, da so pozabilni pot do svojega

doma in se jeli potepati po svetu. Kamorkoli so prišli, jih je vsak človek črtil in prekinjal, jih podil pod taga in jim še vode ne privoščil. Nihče jim ni rekel drugače, kakor cigani in Egipčani in tako pravimo njihovim naslednikom še dandanašnji...

Fran Pogačnik:

Strel v božični noči

Vlak krajevne železnice se je soprijehal v civilne ustavil na postajici Visoko. Kakor da se mu je zdelo zamalo, je takoj zopet potegnil in odpuhal dalje pod gorenje. Edini popotnik, ki je izstopil, je urno prekoračil kratko pot med progom in vozno cesto zunaj postaje in se ozrl na desno, ko ga opozori nase hlipav glas:

»Ježes Ježes, ali si ti, Tone?«

»Če misliš, da sem, že moram biti, se je zasmjal samotni potovelci mrsavi babnici, Slabedrovci Lizi, živi pratički domače vasi in okolice, ki ga je strepeti za mizo, vstajala je, hitela v kuhičko, zopet nazaj in neumorno še betala. Da niso mirovali otroci, je umevno, sedaj je tega zmanjšalo pri mizi, sedaj onega; ta je svignil k drevesu, drugi k jaslicam, tretji k oknu,

Oče je moral uporabljati vso svojo velenje, da jih je obdržal skupaj. Pač pa so bili resni dekla, hlapci in pastir, ki so opravili živino in vsa hišna dela ter sedaj v miru uživali božično srečo.

»Stopimo po sosedovo Tilko, da bo z nam, ki prižgemo smrečico!« je rekel oče Matija svojemu najstarejšemu.

Hkrati so poskočili vsi trije in izginili skozi vrata, kakor da jih je vzel veter.

Nedolgo potem so privedli s seboj modroko, plavolaso mladenko, ki je žarečih lic voščila navzočnim dober večer.

Tako nato je zableščalo božično drevce v neštetih lučicah, dekla Meta pa je padla na kolena pred jaslice.

Iz gril je zadonela častitljiva božična pesem.

»Da bi bil le že Tone doma!« se je spomnila gospodinja in se nagajivo ozrila po Tilku.

Dekle je zardelo in vzdihnilo: »Saj ne bo dolgo, pa bo tu še teden, dva morda!«

»Stric Tone, stric Tone, stric Tone!« so razigrano vzklikali otroci.

V tem so se oglasili božični zvonovi.

Znamenje gospodarju, da je vzel, kakor vsako leto, karabinko, zlezel v zvonik in nekajkrat ustrelil v čast in slavo svete noči. Nič kaj rada ni gospodinja gledala, tega početja, vedno se je bala nesreče, a nobeno prigovaranje ni pomagalo. Matija svoje navade ni opustil.

Stopili so pred hišo in čakali na strele iz lin. Sem od hriba se je začul glasen vrisk.

»Si slišala,« je vprašala Katica sosedovo. »Kdo nekdo ponočuje tod okoli?«

»Lepa noč je in vabi,« je menila Tilka.

»Križ božji!« je viknila Tilka in zbledel. »Ste li čuli stok v hribu? Da bi le ne bilo nesreče, Katica!«

»Matija! Matija!« je zaklical Katica možu v zvonik. »Brž, pridi dol!«

Bled in prepaden je pritekel Matija sem od cerkve in bolestno vprašal: »Ali ste čuli tudi vi drugi? Zdelo se mi je, da je v bregu, kamor sem ustrelil, nekdo zastopal. Koga neki je nosilo po noči po šumi? Eh, motili smo se vsi skupaj, tvoje marnje, Katica, so nas vse zmenale,«

Božičevali so dalje, a neka skrb je težila srca vsem. Nehote so se ozirali proti vratom, ako je zunaj kaj zaškrivalo, gospodarju pa se je nekajkrat zastopal, točkovalo, oživila in se mu prikazala pred dušnimi očmi v vsej svoji milobi in sladkosti. Dom, pokojni starši, bratje in sestre, prijatelji in znanci. Obrazi vseh so plavali pred njim in ga pozavljali. Eden izmed njih pa še prav po ebno. Bil je to obrazek sosedove Tilke, njegove vrstnice in prijatelje iz otroških let. Ko je začpal rodno vas in odhajal v vojno, je bila v svojih najlepših letih, razvjetjena se devojka. Ko je bil ujet, sta si marsikaterikrat pisala. Vedno ga je pozdravljala s topolini besedami in ga prosila, naj se vrne. Kakšna neki mora biti sedaj? Kako ga sprejme in pozdravi? Ne bo mu ravno, kako ga pogleda ob prihodu. Raznovrstne misli so mu polnilo glavo in ga silile, da je stopal hitreje in hitrej.

Dospel je vrh klanca. Prelep pogled se je razgrnil pred njegovimi očmi. Kot bajna dežela je ležalo pred njim v mesecini posrebreno polje pod bledosinjim nebesnim obokom. Pod hribom je potovala vasica z bejo cerkvico in domačo hišo kraj ceste. V ozadju pa se je dvigala veriga mogočnih snežnikov. Čuvstva so mu prekipela. Zavirkal je na ves glas, da je odmevalo od bližnjih hribov in se spustil po stezi v dolino

Košček bontona za božička

Lepo vedenje je pogoj za uspeh v življenju. — Pravila lepega vedenja doma in v družbi, ki jih mora vsak omikanec poznati.

Morda bi rajši zavoječek bonbona? Ali tega Vam da gotovo Vaš čestilec, ženin, prijatelji ali celo soprogi! Bonbonov se lahko preobješte, da Vas boli želodec bontona pa pa ni nikoli preveč in je vedno in prav vsakomur koristen. Kakor imajo protestantje na nočni omari lepo vezano Sv. pismo in čitajo iz njega vsak večer vsaj nekaj vrst, bi moral omikanec imeti Bonton na mizi in listati po njem vsak dan vsaj par minut. To je knjiga, ki je Clovek nikoli ne zna dovoli, v kateri najde vselej kaj novega ali kaj starega, kar je že zopet pozabil. Tudi Nemci in drugi misijo tako ter izdajo vsak čas nove bontone, ki jih ni nikoli zadostil. Na milijone jih izbruhajo tiskarski stroji vsako leto, kajti očetje, mame, dedki, babice, strički in tetke obdarjujo z vedno novimi Bontoni svoje otroke, vnukove, nečake in druge ljube mlade sorodnike, ki stopajo v družbo in v svet. Za božič, Novo leto, Veliko noč, za godove in še ob drugih prilikah.

Bonton je izredno praktično darilo: od njega imajo korist vsi člani obitelji, torej tudi darovalec; kakor pač je, ki greje vse, kakor žarlica, ki sveti vsem. Tudi Slovenci so začeli spoštovati bonton; lani je izdala Tiskovna zadružna lepo, elegantno knjigo »Bonton«, ki je, upamo, že razprodana, saj nam je bila med potrebnimi knjižnimi najpotrebe. Zlatna knjiga. Izraško ženstvo je uvidelo, da so navodila o pravilnem vedenju tudi ženstvu silno potrebna in žensko edino, a prav dobro glasilo »Ženski Svet« jih prima vzdruženje že vse leto 1927 in, upajmo, ne preneha z njimi niti v 1928.

Slavni nemški gledališki kritik, novelist in lirik Alfred Kerr je izdal te dni za svojo 60letnico svojo novo knjigo »Naj bo že kakorkoli, lepo pa je le bilok in v nji tudi svoj »Fini tone. In berlinski Ullstein je izdal poseben zvezek »Kavalir in dame« s slikami. Vodniki skozi moderne oblike življenja z gesлом »Z dobrim vedenjem uspeš v življenju!«

Iz tega najnovješega Bontona torej evo Vam nekaj navodil:

Takoževane dobre manire v družbi, konvencionalne oblike družabnosti niso nič vslilene; nastale so tekoma stoleti, se logično, iz gotovih potreb utrdile in se zato po izpremenjenih razmerah tudi vedno izpreminajo. Prav v zadnjih letih se je v tem oziru izpremenilo marsikaj. Še pred vojno se je zdelo to in oto nemogoče, kar je postalo danes naravno. Razmerje spolov je postal svobodnejše, tehnika in moderna načela so marsikaj zagrljala, nov življenski program je prinesel nove narave.

Lepo vedenje mora učinkovati neprisiljeno ter ne sme cloveka prav nič utesnjevati, kakor ga ne sme ovirati dobro ukrojena oblika. Nihče ni zoprajni, nego oni, ki je od same finosti afektn in napet. Bolje je, da »ga polomis, in se sam sebje, nego da se oproščaš in s tem še giblje pogrešaš. Kar je naravno in pametno, je nadavno najbolj prav v vedenju. Odločilno je »kakao. Glavni predpis družabnosti je: bodi čim manj nadležen, odtez svoje telo čim dalj proč od teles drugih! Ne govorji nikomur v usta, ker ti morda iz ust smrdi! Ako se moraš usenkni, opravi čim bolj neopajeno in čim tiše. Sklap stili pa je, obračati se ali svoj obraz skrivate pod mizo. Po uporabi sprav, urad robev v žep. Med vsekovanjem nikakor ne govorji. Moški ne uporabljal nikoli okrasnega robčka ali celo takega s čipkami. Dovoljeni so le pravi robci. Kadar zdešči, si položi dlani pred usta. Ako daješ roko, ne bodi niti atlet niti mehkužnik: nedostojno je na stisk roke ne enako stisniti. Vse ostro, špicasto (nož, viličke, iglo) podajajo s toplim koncem; kanagle, skledo i. dr. podaj tako, da je držaj okrejen k sprejemalcu. Ne škili v tuja pisima ali v tuje novine. Izposojene knjige vracjajo v primeren času brez oslovskih ušes in čeckarji.

Kavalir se dami vedno umakne in ji prepusti sedež ali boljši prostor. V polinem vozu ne puši! Na cesti pozdravlja ženske, tudi svojo ženo, z vso koketnostjo, ne le s kimanjem. Kadar vstopi damska v sobo, mora gospod vedno vstati, čeprav je privlačna ali trgovska. Izomikanec se izkaže povsod s tem, kako občuje s podrejerim in starimi osebami.

— Dama nikoli ne bije s petami ob tla in govorji vedno tihi; smehlja se, a se ne krohoti, ne krči, se ne prepriha, nego rajši molči prenesi krvico ali strovost. Človek je lahko damska v skromne oblike; mar-

sikaka pompozno oblečena ošabica pa ni prav nič dame. Prava damska odgovarja pravčasno na pisma, prijazno in ujedno odzdravila, se zahvali za usluge in se nikoli ne boji, da bi se njena ljubezni razgala napačno, saj je damska. Damska posluša kar se ji pripoveduje in kaže zanimanje za to, kar zanimala družbo. Dama ni nikoli indiscretiva in ne vprašala reči, ki bi bile lahko za koga mučne. Ni radovednica niti klepetuja niti opravljiva; ne uporablja tujk, aško jih ne zna pravilno izgovarjati ali jih sploh ne razume. Latinske, grške in francoske besede so navadno kamni spotikljajev in blaža. Dama nikoli ne pretirava niti navzgor niti navzdol, se nikdar ne roga in posmehuje, rada govorji, a še rajši moči in posluša.

Clovek mora imeti manire tudi doma, napram ženi, deci in poslom, ne le zunaj izven doma. Med obedom in večerjo ne bo kvaril. K jedi prihaja tudi doma popolnoma opravljen in umit. Ne uporabljal nikoli kletvje, psovje, trdih ali celo nizkotnih besed. Žena često najboljše odgovori, ako močki. Jezikavost izvija nepotrebitne prepirje. Miren, blag odgovor ukroti navadno celo najhujšo jezo. Mož mora biti ženi prav tako uslužen in postrežljiv, kakor žena mož: dolnosti so povsem enake. Bratje naj se ob sestrah uče uslužnosti in kavalirstva. K temu naj sinove vzgajajo roditelji čim prej. Tudi člani obitelji se pozdravljajo, kadar se zjutraj prvič vidijo, kadar gredo z doma ali odhajajo v svoje spalnice.

Gospod hodi dami vedno levi strani; tudi če gre gospod z dvema damama, je moški na levi. Ako ni prostora za dva, stopa moški za damo. Le po stopnicah navzgor in navzdol gre gospod pred damo, ali iz voza ali pri vstopu v gostilno ali kavarno. V loži sedi dama vedno na boljšem sedežu, torej čim dalje od odra. Da se na ulici ne jé, se ne obrača ali s prstom kaže, vpije, krohoti, mora vedeni vsak človek.

Omikanec in omikanka sta vedno točna Pustiti, da kdo čaka, je neotesano. Gospod pozdravlja ženske vedno prvi. Ako gre gospod z damo, ki pozdravi kako osebo. Nona pozdravljati tudi gospod Dama so pozdravila le dame. Predstavljati je vedno gospoda dami (tudi ženi) in ne nasprotno. Dama, ki morda sedi, ne vstane, ko ji predstavljajo neznanca; pač pa vstane, aki ji predstavljajo neznanico. Mlajše dame vedno vstanejo, ako vstopi v njih družbo starejša. V zaključku družbi predstavi gospod gospode damam, a gospodje se predstavljajo medsebojno sami. Prebavljati obiski niso več običaji. Poseti se opravljajo zopet skoraj povsod le od 12.—14; boljniki poseti vsekakor pred 17. pop. Ako si povabljeni na obed ali večerjo, bodi zmeren v jedi in pičači. Vilice uporabljal z levcem, nož z desnicem. Žlico nosi od strani v usta. Mesu ne razrejtu na koščke, nego odrezuj griljaje posebej. Ne srkaj in ne cmakaj, nego ječi čim bolj tiho in mirno. Omake ne mešaj z drugo prikuho. Ne vtikaj noža nikoli v usta! Ne ječi torte z nožem, nego z vilicami in rokom! Ako serviraš torte, ne prilagaj nožev! Riba ječi z vilicami in kruhom ali z dvema vilicama. Omačke ne ječi z namakanjem kruha. Po končni jedi položi nož in vilice na krožnik takoj, da sta ročaja na desni. Prekržani pribor izraža, da hočeš še jesti. Kruh lomi, a ga nikoli ne reži. Jedi nosi k ustom, zato se ne sklanjaj k krožniku. Koščice ali peške polagaj z ustnico na vilice in nato na rob krožnika. Ne rabl pri tem prstov! Zobrebcev ne uporabljal ali le skrivaj za dlanjo. Tudi piščanca ne jemli v roko, nego ga previdno obrezaj in nosi koščke z vilicami in usta. Česar ne odrežeš, pusti na krožniku. Jabolko razteži in ali hruško razpolovi, nato z nožem olupi. Sadja si vzemni vedno na krožnik, kolikor ga misliš užiti; ne jemli pa vsakega sadu posebej. Ne praskaj po krožniku in ne izkušaj ga izprazniti do zadnje kapljice ali zadnje mrvice. Birsacki si nikamor ne zatikl ali ne privede, nego si jo pogrni preko kolen. Roke imej vedno na robu mitre, a ne pod mizo. Ne svakaj krušnji drobiti, ne mešaj po solnicu, ne viši prtičkov! V vročo juho, čaj ali kavo ne puhan, nego čakaj, da se ohla-

pi. Kava se pije, a ne je. Zato uporabljal žlico le za mešanje sladkorja. Kruh se le prigrizuje, torej ne drobi v kavo, še manje v čai.

V družbi ne drži roke v žepu. Ako poljubiš dami roko, ji ne vleci roke k sebi, nego se skloni nad njeno roko. Na ulici ne poljubljal rok! Le kraljice imajo pravico do

rokoljuba tudi na cesti. V družbi se niti ne česi, niti pudrai, niti si ne barvaj ustnic!

Mar to že vse več? Dobrol Pa opozori druge, ki vsega tega ne vedo, da se pravilno vedejo v bodoče. Poznamo »visoke« gospode in odlične »dame«, ki jedo z nožem, govore z zobotrebem med zobmi ...

Pri mestnih ubožcih

Kako preživljajo mestni ubožci v Japljivi ulici zadnje dni svojega življenja. — Notranji ustroj zavoda. - Koliko stanejo ubožci mestno občino.

V Japljivi ulici stoji lepa moderna zgradba zavoda za onemogle mesta Ljubljana. Ta četrta je, kakor pravijo Ljubljanci, najbolj pusta in zato tudi najbolj osamljena. Osamljena je tudi mestna ubožnica in daleč od življenja čakajo v nji konca mestni ubožci. Tisti, ki jih je življenje izmogalo, ki so samo še senca, spomin na življenje. Pozabljeno in sveta je mestna občina dala topel kotiček, kjer preživljajo v miru in dokaj udobno svoje zadnje dni. Nezmožni so borbe za obstanek, omagale so jim roke in noge, lica imajo uvela in zgubana, starest in onemoglost sta jim pritisnila svoj pečat.

Naš urednik se je spomnil tudi teh pozabilnih in jih obiskal, da bi napisal za božič, kako preživljajo zimo svojega življenja. Nedvonomo je še veliko bednejši v Ljubljani, kotavji v velikem mestu, kakršno postaja Ljubljana, se pojavlja poleg izobilja in razkošja njen neizbezni atribut — beda v pomankanju. Koliko jih je, ki nimajo toplega kotička, ne tople hrane po cele dnevi in teži hudi zimi? Poiskati bi jih moral v skritih brilogih, v predmestjih, v bežincih, kamor se zatekajo in grejejo ob kozarčku žganja brezdomci, zapuščeni in zavrnjeni od sreč.

Zemljepisno opredeljena stavba v Japljivi ulici priča, da so ljubljanski ubožci razmeroma dobro preskrbljeni. Mestni ubožec Ivan Slanovec, ki je še dobro ohranjen v primeri z drugimi in zato opravlja poslo poleh običajne. Okoli velikih loncev na štědinlaku so se vrtle pridne služkinje, ki jih je 6 v zavodu. Poleg kuhinje je pisarna nadzorstva, potem moderna pralnica, kurilnica s centralno kurjavjo, parna pekarna s strojem za mesenje in rezanje testa. Pekarno vodi prednica sestra križarki, ki jih je 12. Te sestre vodijo gospodinstvo mestne ubožnice. V priliku je še čevljarna, kjer sta sedela dva ubožca — čevljarja. Kolikor moreta, še opravljata obutev domačih in zunanjih strank in si za prislužene pare lahko še posebej pravščita kako malenkost. Tudi šivila ima svojo delavnico v priliku.

V prvem nadstropju je velika obednica, kjer je prostora za 250 ljudi. Izredna čistoča vladai povsod. Okna so velika, zato so vsi prostori svetli. V obednici obedujejo ubožci, ki lahko hodijo in pridejo sami na svoj prostor. Drugimi, ki ne morejo zapustiti poselje, postrežijo sestre. Podnevi se ubožci zadržujejo na širokem hodniku, kjer ima vsak svojo omarmico. Ob straneh so klopi, stolci in miza, kjer posedajo in se zabavajo. V prvem nadstropju so samo moški.

Okoli mize so bili zbrani kvartaci, če smo tako nazvati dobrousne starške, ki igrajo seveda samo iz dolgega časa; karle so metali po mizi, kadili pipe in se prepirali, kakor je že navada pri kartah.

— Dober dan, gspu!

— Tako si dolg čas preganjate?

— Ja, gspu, unterholtunga pa mra bit — se odreže edem. V kotu je sedel drugi s knjigo v roki.

— Vi pa čitate?

— Roman berem, gspu, roman »Za milijon«, kar mislim si, da sem milijonar.

— Pe na, še, se oglaši pravi tip ljubljanske srajce.

Nekateri strme v igralce ob mizi in pozna se jih, da jim je pojema življenska lučka, dočim so drugi še živahni in žaljivi. Same ljubljanske srajce so. V primeri z drugimi sličnimi zavodovi, kjer ubožci ne smejijo zapustiti zavoda, imajo ljubljanski to prednost, da se svobodno krečajo po mestu. Berači seveda ne smejo. Tu pa tam nalete na stare znance in si ga privoščijo čez mero. Seveda se pa zgodi to le redko.

— Kaj pa v prazničnih?

— Faj na, gspu, sam če ne bo smole, če nas ne zadene »šperac. Ce se vrnejo načukan, dobe namreč »šperoc, to je kazen,

potoval in flegmatično je sprejemal vse, kar mu je izviliblo življenje nuditi.

Zdaj vam hočem povedati eno teh zgodob ali bolje rečeno pustiti njega, naj vam priopoveduje.

— Tole je Liza! — je dejal nekoč in mi pokazal fotografijo, na kateri so bile tri devojke. Sedele so skrčene vse tri v nočnih oblikah. — To fotografijo sem dobil od nje. Kar se tice drugih dveh mladih dam, ti moram priznati, da sem že pozabil, kako jima je bilo imen sicer zato, ker nista bili lepi in ker tudi ne zasluzita, da bi se ju spominjal. Mislim seveda dami, ne pa nujnih imen.

— Liza Hökertova? — sem vprašal.

— Da, Liza Hökertova. — je odgovoril Lukas. — Sestra Ane in Grete Hökertove, najstarejša, kakor veš.

— Ali si bil zaljubljen v njo? — sem ga vprašal.

— Da! — je odgovoril Lukas. — Bil sem zaljubljen v vse tri, toda ne po vrsti, marveč vedno istočasno in nič se mi ni zdelo tako naravno, njim pa tako čudno, da sem hotel poljubljati Lizo opoldne. Abo na treh, Grete pa ob šestih ali pa narobe. To dokazuje, da bi švedski možje ne nasprotovali

rokoljuba tudi na cesti. V družbi se niti ne česi, niti pudrai, niti si ne barvaj ustnic!

Mar to že vse več? Dobrol Pa opozori druge, ki vsega tega ne vedo, da se pravilno vedejo v bodoče. Poznamo »visoke« gospode in odlične »dame«, ki jedo z nožem, govore z zobotrebem med zobmi ...

Znamenito Cerkniško jezero

Cerknica, okrog Božiča

Ze zgodovinar Valkart Valvasor in vse po drugih učenjakov so pisali o jezeru in ga omenjali kot naravno čudo in izredno lepo. Izšlo je tudi veliko knjig in znanstvenih razprav. Žalibog pa kljub temu posesa jezero le malo tujev in domačinov. Vzrok temu je gotovo pomankljiva reklama, naša malomarnost in še marsikaj druga.

O jezeru piše in govorje ves kulturni svet, v šolah in predavanjih kot eno najznamenitejših preihajajočih jezer, to je, da voda izgine pod zemljo in neznanem kraju in se zoper pojavi, tako da je jezero enkrat suho, drugič polno vode. Sicer so tudi drugod podobna jezera, eno celo v Grčiji, nikjer pa ne izgine voda redno vsako leto in nobeno ne nudi toliko naravnih lepot, kakor ravno naše jezero.

Jezero se nahaja ob podnožju mogočnega gozdategata Javornika; 4 km od železniške postaje Rakova, 2 km od trga Cerknica in od mesta Loža na drugi strani 4 km. V ozadju jezera se vidi na jugu kraški velikan Snežnik, na zahodu ponosni Nanos, proti severozapadu Julijske Alpe in na severu Triglavom, spredaj pa goli hrib, zajeta kraška grmada, lepa Slinnica. Jezero se razprostira v dolžini preko 10 km s tremi otoki in

--- Moda ---

Trije vzorci elegantnih delovnih, odnosno domaćih oblek.

Moška moda pozimi 1927-28

Pravo eleganco sestavljajo trije: modna, okus in enotnost v solidnosti; kajti elegantno oblečen se pravi biti dobro oblečen. Moški so že po svoji naravi počasnejši, previdnejši in tudi v svoji aktiviteti napram modi opreznejši. Ko so dame prvo garnituro nove mode že ponosile, se začno moški šele zanimati za novosti zadnje mode. Ker smo moški v obliki sploš konzervativni, nas le veseli, ko zvemo pri krojaču, da najnovnejša moda ne zahteva bistveno nič posebnega, nego zopet le neke nijanse, ki pa niso senzacionalne.

Najvažnejša, a nikakor ne nova izprememb je nova linija ramen, ki niso več okrogla, nego ravna, tako da tvorita rokav in rama naraven oglj.

Glavna moška obleka je sakko, za mlade in mlajše z eno vrsto gumbov, za starejše z dvema vrstama, v tajli nekoliko zožen. Reverji so precej široki. Sacco je srednje dolg in ima žepne navadno brez pokrovcev kakor smoking. Hlače padajo ravno navzdol in so pri tem nekaj blagov spodaj brez zaviranega roba. Ovratnica sakkajo je na hrbtni strani nekoliko nižji, da se vidi več belga ovratnika srajce kot doslej. Ogli sakkajo so pod pasom zaokroženi. Sacco se nosi največ v enotni barvi s hlačami in telovirkom, ali pa se nosi svetlejši modni telovirk; za obiske in manj važne oficjalne prilike se jemlje črn sacco in enak telovirk ter progaste modne hlače. Seveda tudi temno obutev. Le k svetli obleki spada svetla obutev. Modne barve so siva, rjava in modra.

Le pri oficjalnih posetih in slovenskih prilikah se nosi cut ali redingota (Gehrock). Nikoli in nikjer se pred 19. zvečer ne nosi smoking (seveda vedno s črno ovratnico) in frak le zvečer na svečanostih (kaipača le z belo ovratnico). Ako si povabljen na večerjo, pojdi v temnem sakkiju ali v smokingu. K redingoti, cutu in smokingu se jemlje stopeč ovratnik z roglički: zelo lepo se podaja h cutu in edingoti bledo rumenkast telovirk, a k fraku bel. Kombinirana sakkova obleka (z modnimi hlačami) pa je dandanes najbolj priljubljena, ker je vzbuditi svoji udobnosti vedno elegantna. Plašč se nosijo največ z eno vrsto gumbov. Klobuk se nosijo ali mehki ali melone; cilindri le še izjemoma pri po-

sebnih svečanostih in pri oficjalnih sprejemih. Vsaka pretiranost v barvi obleke, kravate ali robca se smatra za neokusnost. Čim preprosteje, tem konkretnjeje. Važnejša je kvaliteta in kroj.

Darila in obdarovanji

Pregovor pravi, da je lažje sprejeti, kakor pa dajati darila. Toda to ni povsem točno. Na svetu je mnogo več ljudi, ki znajo darila, dajati, kakor onih, ki jih znajo sprejeti. Lepo sprejeti darilo je prava umetnost. Mnogi, drugače omikanji ljudje, tega ne znajo. Sprejemati daril zahteva mnogo ujedinstva, takta, finega čuta, često pa tudi ono masko, ki je uglajenemu družabnemu življenu potrebna, ki jo je v rodbinskem krogu navadno odložimo. So ljudje, ki se ne znajo niti malo premagati odnosno hliniti. Nihova odkritost velja navadno za grobost. Obdarovati take ljudi, ki ne posebno hvaljajo naloga. Če jim darilo ne ugaja, smatralo pod svojo častjo, da bi lagali. Namesto da bi izrazili svoje zadovoljstvo, gledajo v tla in molče, ali pa celo godnjajo. Mislijo si navadno na tistem, da je bilo škoda denarja, ali pa povedo te celo na glas. So tudi takci ljudje, ki iz principa z nobenim darilom niso zadovoljni. Komaj dobe darilo začnijo kritizirati in naštaviti vse njegove napake.

Taki ljudje ne poznajo hvaležnosti, one lastnosti, ki v naših časih žal hitro izumira. Pri vseh darilih, zlasti pa pri božičnih in novoletnih, ne smemo pozabiti, da mnogi ljudje z večjim veseljem dajejo, kakor pa sprejemajo darila in da jih pokvarimo to veselje. Če na ta ali oni načini pokazemo, da z darilom nismo zadovoljni. So pa tudi ljudje, ki se daril vesele, pa ne znajo tega pokazati. Darilo sprejmejo hladno in samo oni, ki jih dobro pozna, opazi pod skoro skrito radost.

Drugače se vede oni, ki zna darila sprejemati. V tem pogledu se najbolj odlikujejo nekatere ženske, ki ne počajo nezadovoljstva, tudi če jih darilo ni po volji. Vsako, še tako skromno darilo, sprejmejo z veseljem, ga začno ogledovati in hvaliti ter pokazijo, da je bilo srečno izbrano in da se jemlje izpolnila največja želja. In take ženske dobe navadno največ daril. Vsak človek hoče imeti užitek s tem, da koga obdaril, in zato ni čuda, da

obdaruje najraje onega, ki mu poplača to z največjo radostjo.

Pri odraslih je z darili več ali manj vedno zvezzano malo neiskrenosti. Res iskreno in z veseljem znajo sprejemati darila samo otroci. In zato o praznikih tako radi obdarujemo deco. V rodbinah, kjer ni otrok, je radost božičnih praznikov samo polovica. Odrastli, ki se ne znajo tako iskreno veseliti božičnega dresvca in daril pod njim, postanejo sami otroci, ko vidijo nepopisno navdušenje ljubkih, nedolžnih bitij.

Tudi moški ...

Pravijo, da so se odnosno da se skušajo ženske osamosvojiti na vseh poljih, emancipirati v vseh strokah in panogah. In ker namen posvečuje sredstva, so si dale ostrici lase, nosijo jih po fantovsko, krilca so vsak dan krajša — dasi Dunaj vneto forsira dolga — postave vitkeje. Dekleta se spreminjajo v fante.

Pa to je stara pesem. Ženske hočejo pač že od nekdaj posnemati moške v besedi in dejanju. Bolj zanimivo je, da so moški od dne do dne mehkužnejši. Letošnja moška moda je to še pospešila. Odpravila je tajiranje, boki so izginili, suknjiči so se razlezli in postali široki, vrečasti. Hlače — pravijo jim oksfordski — so kar, čez noč zadobile dvojno širino in čim bolj je suh tak stor, ki mu pravijo tudi momak, tem bolj široke hlače ima. Ženske so vitke, fantovske, a moški so v novih likih prevzeli žensko noto.

Je pa še drugo poglavje. Da se moški pedikirajo, manikirajo, masirajo, ondulirajo, da nosijo svilene pižame, je že javna tajnost. Piktanta pa je vest, da se je konsum kosmetičnih sredstev podvojil, če ne potrojil, drogerije pa rastejo v mestu iz tal kot gove po dežju. Po kosmetičnih sredstvih namreč zadane čase, zlasti v plesni sezoni, pridno segajo tudi moški. Ne samo kolonjska voda, tudi puder, šminka, rdeči in barvilo za obrvi — vse to služi modernemu mladeniču za polepšanje obraza, za pikantnejše lice. Poznajo vse znane in številke kolonjske vode, razložujejo med dobrimi in slabimi pudrom. »Kotia« in »ubiga« (Coty, Houbigant) so jim že zname firme. V tem pogledu so si a iznajdljivi in so v rafiniranosti celo pre-

— Ne smemo poljubljati preveč. Lukas, ker bi se naveličali.

In odšel sem k Lizi.

Žal sem trdno prepričan, — sem razmišljal spotoma, — da me čaka z odprijetimi rokami.

Kajti, kakor se spominjaš, je bilo v onih časih moderno nositi v srcu divjo, živalsko, strastno ljubezen, katero smo vsi temeljito okusili.

In res me je čakala. Videl sem luč v njeni sobici. Potrkal sem.

— Prosto! — se je začul osoren glas.

Vstopil sem in zagledal nepričakovani prizor.

Dobri, mili angelček je imel razpuščene lase, planil mi je naproti, se privil k meni in zašepetal:

— Lukas!

— Da! — sem odgovoril.

— Reci, da me ljubiš!

— Z veseljem. Toda kako moreš zahtevati, naj ti rečem to v suknji? Dovoli mi najprej, da jo slečem.

Priznam, da je bilo v mojem odgovoru več razuma kakor strasti, toda strast ni bila nikoli moja sončna stran. Nu, dobro, uboga Liza si je zakrila obraz z rokami in stopila molče k divanu v kotu.

Grem poljubljat ubogega dekliča, ki se dolgočasi.

Pri tem je izgovorila moja mati besede, ki si jih velja zapomniti.

V kaminu je plapolal ogenj in v sobi je bilo zelo gorko.

— Toplo imaš, deklič, — sem dejal. — Pa vendar ne hočeš z vročino zadržiti moja plementa čustva in razvneti strasti?

Toda ona je sedela z obrazom v pernic in molčala. Sedel sem kraj nje in ker sem bil klasično izšolan v erotiki, sem ugasnil luč tako, da sva ostala v temi.

— Draga moja Liza, dovoli, da ti odgovorim na tvoje vprašanje ne le z besedami, marveč tudi z dejanji.

— Ne! — je zamrmrala.

— Pomiriva se malo in ne bodiva pristranska. Reči zdaj »ne« ni samo malo glupo, temveč tudi malo neudobno. Kajti ker si tu, ker si me sprejela z razpuščenimi lasmi in ker si me objela in vprašala, če te imam rad, smem trdit, da si pripravljena ali pa da si se pripravila ljubit me. Mar ni tako?

— Kar nadaljuj! — je odgovorila. Ker se mi je zdel odgovor umesten, sem nadaljeval:

— Nikakor ne, draga Liza! Tako kruto nočem ravnati z nobeno ženo, najmanj pa s teboj, ki te tako spoštujem ...

kosili nežni spol, ki je skrivnost lepočetja skrival zase.

»O, jerum!« je nedavno vzklikanil starejši gospod, ki je v Unionu opazoval pred ogledalom stojecega mladeniča, ki so ga navdušeno pudral. »Daleč smo prišli...« Brez komentarja!

Spectator.

Ne zamudite si ogledati veleflama najboljših igralcev, strasti in erotike, ki ga predvaja v božičnih praznikih

ELITNI KINO Matica.

V pričakovanju princa Karnevala

Za predpust so že vse plesne dvorane oddane. — Kateri plesi bodo prevladovali v predpustu. — Nekaj o plesnih prireditvah v splošnem.

Cas hiti. Jedva je bila otvoritev plesne sezone, jedva so se plesni pari pošteno zasukali in komaj, da so se nekoli poglibili v tines, varijante in ekstravagance novih plesov, že napovedujejo, da bo veselega razanja v plesnih šolah konec. Se dve ali tri nedelje, potem je karneval pred durmi.

Princa Karnevala čaka letos izredno počasjenje. Njegova doba vladanja je sicer kratka, a zato bo pač več predpustnih prireditv. Boje so vse plesne dvorane za ves predpust oddane in še tudi potem, ko nastopi postni čas. Če le ne bo fiskus posegel vmes ...

Sedaj nas pa zanima, kako bomo počastili princa Karnevala, zvokom katerega »šlagrja« se bomo udajali in kaj bomo v predpustu plesali. Tisti, ki so pridno posečali plesne šole, zro brez skrb v bodočnost, kajti zavedajo se, da bodo i v predpustu sledili nežnemu ritmu tanga, se poginali v divji vrtinec fokstrota, se udali mehkim melodijam valse boston in tudi vedo, da jim je odprt pot k eksotičnemu gestu »slavfokus«. Bolj delekatno je to vprašanje za zamudnike, kajti je predpust pred durmi, a noge, preklicane noge — da bi jih vrag — se ne znajdejo v kaosu plesnih novitetov. Starejša generacija plesalcev je zadovoljna z valčkom, kajti dobro ve, da bo pogosto na programu.

G. Jenko, priznana kapaciteta na polju plesne umetnosti, nam je podal par dragocenih podatkov, kaj bi prevladovalo letos na predpustnih prireditvah, kateri plesi zavzemajo v obči par zanimivih smernic o plesu, vsekakor pa so nauki o plesnih normah in toaletah, ki jih bomo v nastopu navedli, marsikateremu plesalcu in plesalcu potreben in koristni.

Kakor smo že povodom otvoritev plesne sezone o naši prognosi omenili, da je letos zanimanje za ples izredno, je to tudi pokazalo število plesnih parov v adventu. Zanimivo pa je, da se je od serije plesnih novitetov uveljavila komaj njih tretjina. Na površju so ostali sami lahki ležerni plesi, dočasno so težke plesne kompozicije ostale širiški publiku nedostopne, ali pa tvojijo zgolj privilegij in domeno pasjoniranih plesalcev, katerim je ples sport.

Kralj vseh plesov na vseh prireditvah redutil in maskeradah ostane tango. Ta elegantna plesna kompozicija bo najbrž tudi v prihodnjih sezona na stalnem repertoarju. Skrajno poenostavljeni fokstrot ima sededačna največ pristašev, danes ga pleše vsakdo, počasni in zravnati, s tem, da je vplet v obliku angleškega valčka in ostane s tangom vred decentna, docela umerjena plesna kreacija. »Blekbotom« in »banasslajd« na prireditvah ne bosta igrala noben vlog. Plesala se bosta edino na člankah, ki jih je uvedel z uspehom g. Jenko v Ljubljani.

Zadnja plesna noviteta je zjelc (yale), ki je zadnja moda v Parizu, na Dunaju, v Londonu itd. To je angleški fok, pleše se ga na blusu, je malo hitrejšega tempa. Njegove figure so za okolo zelo prijetne in sličijo precej tangu, vsebuje pa precej krivih korakov. Med plesnimi izvedenci prevlade množične rame, da se bo na ples, ki pride na program po božiču, obdržal na površju. Edini figurirani ples na vseh prireditvah je četvorka.

Sedaj pa še besedo o plesnih prireditvah, plesnih toaletah, normah in pravilih, katera mora respetirati vsak plesalec odnosno plesalka. Plesne prireditve se dele v elite, reprezentančne in sportne ples, redute, maskerade, čajanke in plesne zabave vseh

vrst. Eliitni ples zahteva: prvič, brezibno toaleto. Gospod v fraku, dama v specijalni večerni toaleti. Izjemoma se gospod tudi lahko pojavi v smokingu. Enaki predpisi veljajo tudi za reprezentančni ples.

Pri sportnem plesu se je ravnat po devizi: dres je lahko lovski, smučarski, planinski, eventualno promenadna obleka. Tudi pri redutah je vpoštovati devizo, n. pr.: cvetlična, črnobelit itd. V ostalem velja pravilo: Gospod v smokingu ali fraku, dame v večernih toaletah. Za maskarade so dopustne vsakostne kostumirane in našemljene maske. Za ostale plesne prireditve je mogoča vsaka promenadna obleka.

Najbolj delikatno vprašanje tvori pri plesu prevzemane dam. Norme za to so različne, odvisne od okoliščin, danih prilik, važno vlogo igra tudi kraj, kjer se vrši prireditve. Vzvise na tudi od publike same. Pri elitnih representančnih plesih naj velja pravilo, da se dame med plesom ne prezvema. Umestno je, da se plesalci zbereta na enem koncu dvorane — ne v sredi — in da plesalec prevzame damo ſele, ko prepleše enkrat ali dvakrat dvorano. Splošno pa ima tudi gospod pravico, da se dami med plesom zahvali, jo pelje na prostor in angažira drugo! Dosedaj se tega v Ljubljani ni prakticiralo in se je smatralo za netakten čin, za negalantnost. Je pa to norma, ki se sme izvajati, ne da bi bila dama zato užljena. To pospešuje menjanje parov in večjo frekvenco.

Sportni ples ima demokratičnejša pravila. Volijo lahko dame in gospod, vsekakor pa ni prevzemati poprej, dokler ni par preplešal vsej ene runde. Vsekakor je mučno za plesala in damo, če ga mora med plesom zavrniti, ker ni respektiral pravil. Za redutajo veljajo ista načela kot za elitne plesne, na maskerade pa imata pravico prevzemanja dama in gospoda. Tu velja splošna volilna pravica.

Tudi norme poznanstva se ravnajo pri plesih po načelih stroge etike. Gospod se zdamo seznaniti le potom drugega gospoda. Mnogokrat to ni mogoče, z

Pred 20 leti v Ljubljani

Zanimiv pogled na napredek Ljubljane od 1. 1907 do 1927. — Marsikaj se je že storilo, a mnogo dela nas še čaka, predno bo naše mesto res pravo kulturno središče Slovenije.

Ni mnogo časa dvajset let, toda za Ljubljano pomenja doba od 1. 1907 do 1927 velikanski napredek na vseh poljih. Marsikaj sklep obč. sveta pred 20 leti pa še dandanes ni postal resnica. Na zadnjem decembarskem seji 1. 1907 je rekel ljubljanski župan Iv. Hribar: »Borba proti draginji živil bo popoloma uspešna šele takrat, ko se zgradi mestna trdnica. Sklenjena je bila že pred leti, dotedan sklep pa leži nerenen pri dežel. odboru, — A trdnice nima Ljubljana še dandas. —

L. 1907 koncem decembra so se poganja glede vojaškega preskrbovališča zaključila in takoj nato se je občinski svet javil s sklepanjem definitivne pogodbe za nakup starega in za zgradbo novega vojaškega preskrbovališča. Tako je prišel svet med današnjo Aleksandrovo, Dunajska, Gledališko in Alejevo ul. v posesti mestne občine. Izginila so stara, okuževalna bolniška poslopja z visokim zidom naokoli in na njiju prostoru so vzrasla nova, velika moderna poslopja, v prvi vrsti palaca Kreditne banke, palaca Trboveljske družbe i. dr. Pred 20 leti je bil tod najgrši del mesta, danes pa je tu najlepša ljubljanska cesta. Samo 20 let, a kolik napredki! A dosegli bi bili tu ta napredek že par let po 1. 1907, aki bi ne bili dosledno zlobno nagajal kranjski deželni odbor, ki je s tem oškodoval Ljubljano za velikansko sveto. —

L. 1907 je obč. svet sklenil več nujnih predlogov glede previdne oziroma preložitve glavnega kolodvora. Uprava južne železnice je sprejela vse pogoje obč. sveta in je čakala le še prispevka uprave državnih železnic. Že spomladi l. 1908 se je imel novi projekt izvrševati, a zgodiло se ni končno nič. Glavni ljubljanski kolodvor se ni niti previdal, še manje preložil, nego je ostal, kakršen je bil z malenkostnimi, notranjimi preuredbami.

Veliko in jako ugodno premembo je dosegel l. 1907 obč. svet v razširjenjem Rožne ulice in Florijanske ulice z zgradbo novega lepega župnišča pri Sv. Jakobu.

Največjega pomena pa je bilo izvršeno pred 20 leti z zgradbo poslopja višje dekliski šole na Bleiweisovi cesti. Poslopje s svojo šolo je postalno odgajališče narodno zavednega slovenskega ženstva, ki je zahajalo dotlej v redovniške in javne, narodnomlačne šole. Na tej šoli se je ustavnili dekliski licej, ki se je razvil v mestno dekliski realno gimnazijo.

Že l. 1907 je poročal župan: »Blagodejni vpliv narodne ženske vzgoje na tem zavodu se pozna že sedaj, ker se na ljubljanskih ulicah sliši čim dalje manje nemškega občevanja. K uspevanju dekliskega liceja je mnogo pripomogel internat »Mladika«, ki so ga ustavnili l. 1907 narodne dame. Poslopje pa se je zgradilo leta kasneje. —

L. 1907 se je na inicijativo ravnatelja Iv. Subica prvč postavila v mestni proračun vstopa K 2000 za nakup umetnih sloven. umetnikov za bodočo slovensko umetniško galerijo. Občinski svet je tudi takoj kupil nekaj slik ravnega slikarja mojstra A. Čebeta in nekaj domačih del z umetniške razstave v Trstu. Vstopa se je pozneje zvišala in se je po magistratu nakupovalo umetnine na vsaki sloven. umet. razstavi. Tako se je l. 1907 postavil temeljni kamen današnji Narodni galeriji v Ljubljani česar se ne sme pozabiti. — Tega leta se je določilo, da se smejo zi-

dane grobnice uporabljati le še do konca l. 1920. na pokopališču sv. Krištofa.

Na inicijativo Iv. Subica v dežel. zboru se je ustavnili l. 1907 Zavod za pospeševanje obrta na Kranjskem. Ljubljanska občina je zavod podprtla s K 1000. — Trgovsko društvo »Merkur« je prosilo podporo za zgradbo Trgovskega domač v Ljubljani. Župan te prošnje ni priporočal, češ da ima društvo dovolj imovin članov, sicer se pa Trgovski dom še dolgo ne bo zidal. In res, »Trgovskega domač v Ljubljani še danes ni in ga še ne bo. — Ljubljanska plinska družba je sprejela glede plinske razsvetljave mestnih ulic vse pogoje obč. sveta. — Tega leta so se odpovedale decimalne tehnike s premorskih vozov, ker so bile tehnike navadno pokvarjene. Vreče so morale biti poslej plombirane in pravilnost preizkušana po mag. organih. —

Obč. svet je ponovno energično zahteval, da se odstranita smodnište in muničijski skladnici z ljubljanskem polju, ker sta zaradi eksplozij nevarna mestu. Odstranila pa se nevarnost ni niti še do dandanes in se začeno novi objekti graditi baje še prihodnjo pomlad dovolj daleč od mesta.

Na predlog dr. Ivana Oražna je obč. svet na seji dne 5. marca 1907 sklenil:

Občinski svet ljubljanski se pridružuje akciji hrvatskega naroda v kraljevin in Dalmaciji za obrambo glagolice, ter zahteva od sv. stolice, naj razveljavlji dekret z dne 18. decembra 1906 in naj prizna staroslovensko bogoslužje po rimskem obredu za privilegium nacionalne vesoljnega slovenskega naroda. Sklep je bil soglasen. — Na isti seji je dr. Ivan Oražen predlagal izpremembo obč. volilnega reda tudi na korist ženstva. V imenu odseka je predlagal: Upravičeni, da volijo v občinski svet, svi občani in občanke, ki so dopolnili 24. leta. Dr. K. Triller pa se je izrekel proti »občankam«, češ da vlada ozir. deželni zbor tako novotarje ne bo potrdil. Nato je večina sprejela dr. Trillerjev predlog, da smo voliti le moški, ki so dopolnili 24. leto in so stalno v Ljubljani vsaj dve leti.

A ž v naslednji seji se je dr. Iv. Oražen iznova potegnil za ženske in dosegel, da je bil prvi sklep reasumiran, a sprejet njegov predlog: Upravičeni, da volijo, so občani obojega spola, katerim je v ljubljanski obči nedolžna prepisana dakev vsaj že leto dni. Za obč. svetnika sme biti izvoljen le moški, ki je dopolnil 30. leto in ima stalno bivališče v Ljubljani ter vse državne pravice. Iz pasivne volilne pravice je torej ostalo ženstvo izključeno tudi po dr. Oraženovem predlogu. Danes imajo obč. svetnice že v Avstriji, Čehoslovaki in drugje, v Ljubljani pa še ne. Vendar je l. 1907 obč. svet ljubljanski do tedaj v občinskih zadavah brezpravnemu prebivalstvu podelil volilno pravico, kar je bil velik napredok v demokratičnem modernem smislu. — Tega leta je obč. svet tudi prvč prispeval vstop k ustavnoviti Trgovske akademije v Ljubljani. — In istega leta se je začel s prispevkom mest. občine izvrševati podvoz (most in pod njo cesta) na Martinovi cesti.

Tako je prav zanimiv pogled nazaj za 20 let, ker kaže, da je obč. svet ljubljanski deloval moderno inicijativno ter se trudil za marsikaj, kar je še danes Ljubljani neizpolnjena želja. Nadejamo se, da dobi vsaj po Novem letu Ljubljana delaven in moderno socijalno in kulturno usmerjen obč. svet.

Dr. Fran Spiller — Muys:

Novi osnutek zakona o izkoriscanju vodnih sil

Ljubljanska Zbornica za trgovino, obrt in industrijo mi je poslala projekt zakona o izdajanju dovoljenj za izkoriscanje vodnih sil, ki ga je prejela v izjavo, od ministrstva za kmetijstvo in vode, s prošio da podam o njem kot večletni pravni in posebno vodopravni referent kmetijskega oddelka vodne deželne vlade za Slovenijo svojo sodbo. V resnici sem imel vodopravni referent baš v času zamaha naše industrije vobče in posebno še industrije z vodomestnim obratom po vogni, tako da sem imel priliko, spoznati nedostatke veljavnih vodopravnih predpisov, pa tudi potrebe gospodarstva po modernejši vodni zakonodaji.

V naslednjem se hočem odzvati častnemu vabilu in podati svoje mnenje o predloženem novem osnuteku zakona o izkoriscanju vodnih sil. V bistvu je sedanji osnutek le tretja pomnožena in razširjena ter deloma poslabšana, a le malo izboljšana izdaja pravnega zakonskega projekta, o katerem sem svojo sodbo podal že l. 1924. v št. 12. in 14. Trgovskega lista in katerega so tako pravniški kakor tehniški in gospodarski krogi enodušno odklonili (prim. Trgovski list št. 143 iz l. 1923, Jutro št. 250, 258 in 260 in nasl. iz l. 1925. Jutarnji list z 6. nov. 1925. Novosti br. 302 iz l. 1925. Obzor z 3. nov. 1925. Zagreb: Tagblatt z istega dne ter resolucija Udrženja južnoslovenskih inženjerjev in arhitektov. sekcijski Ljubljana in Zagreb in dr.).

Clovek ima vtiš, da ga niti ni sestavil ali vsaj redigiral pravnik, najmanj »povodni pravnik, marveč da je avtor — nepravnik kramatno skomplirao prejšnji projekt z nekatimeri modernišči dolobcami zakonskih novel o vodenem pravu iz sosedne Avstrijske republike, toda to brez notranje sintetične predelave. Pač, nek novum treba povdarijan, in to je dejstvo, da so osnutek, predelanji motivi česar dosedaj nismo bili navajeni pri zakonskih projektih, katere so izdelali v beograjskih centralah. Da so se vedata ti motivi bolj površno in često le povnjavajo zakonsko besedilo, nas v našem veselju nad očividnim napredkom ne sme motiti.

Novi zakonski osnutek o izkoriscanju vodnih sil ima popolnoma fiskalni značaj. Gre se mu v prvi vrsti, da ne rečem edino za pravni eksploracijo čl. 117 ustanove kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev,

ki pravi, da so prirodne sile državna sponina. Višek fiskalnega »švačanja« tvori uredava posebnega vodnega davka za izkoriscanje vodnih sil, napram čemur bo treba posebno z ozirom na Slovenijo kot vodno-industrijsko najbolj razvito pokrajino v Jugoslaviji zavzeti primerno staljino. Zanimivo je tudi da osnutek nikjer ne omerna privatnim voda.

I.

V formalnopravnem pogledu je pri novem osnuteku zanimiv, in kočiv že takoj njegov nadpis, ki se glasi doslovno:

»Projekat uredbe o davanju dovoljenja za izkoriscanje vodenih snaga prema čl. 117. Ustava, koja se ima doneti na osnovu stav. II. čl. 94. Ustava v smislu ovlaščenja iz čl. 314. finansijskog zakona za 1927/28.« V »sobrazloženju« (motivih) pravi se resortni minister, da namerava za izdelavo projekta tega zakona sestaviti širo komisijo strokovnjakov iz vseh pokrajin. Ne da bi navedel vzkrovok, zakaj tega že ni storil, pravi nadalje, da je izdelava takega zakonskega projekta, ki je tako važen za ekonom. razvoj dežele, delikatna (sic!) stvar, tako z ozirom na raznolikost veljavnega vodnega zakonodajstva in poedinčnih pokrajinah kakor v pogledu na komplikirane odnose, xi se morajo urediti, ter se iz teh razlogov projekt ne bi mogel izdelati v kratkem času in v vrhu tega zakonski predlog v Narodni skupščini zahteval toliko časa, da ni pričakovati njega rešitve v doseglednu čas. I.

Dificile est. satirum non scribere! V desetem letu uvedinjenia in v sedmem letu veljavnosti ustanove kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencov seveda če ni bilo časa, izdelati vsestransko zadovoljivo projekti vodnega zakona, za katerega je bila že l. 1921. imenovanja posebna komisija v ministrstvu pojavljene voda, ki pa vsai. kolikor je meni kot za Slovenijo določenemu članu znano, ni imela ni jedne seje! In kakov da bi za izenačenje zakonodajstva ne imeli stalnega zakonodajnega odbora in v narodni skupščini skrajšano pot resolucije (čl. 133. ustanove).

Motiv nadalje povdariajo, da ne gre, da morajo čakati številni tehnično in administrativno izdelani projekti za izbravo vodnih sil na odločbe, ki se pa ne morejo izdati, dokler ni donešen zakon predviden v čl. 117 ustanove. Po mojem skromnem mne-

Perite rokavice!

da ostanejo kot nove

Kot umivate roke, perite tudi rokavice, niti trenutka se ne boste več zamudili. — Rokavice postanejo prijetno mehke in voljne, ali tudi roke se čutijo mehke in nezne.

Navodilo za uporabo:

Nataknite rokavice. — Perite v mlačni peni mila, kot da umivate roke. — Ko rokavice poslednjikrat izplavljate, raztropite nekaj lusk, pa rokavice postanejo mehke kot nove. — Previdno slegite, da se ne izgublja, napihnite in obesite, da se suše.

Labod

milo v luskah

za vse, kar ne zaupate nikomur, ampak perete sami.

nju naši, če prav že nekajko zastareli vodni zakoni v neprimerne večji meri omogčajo in pospešujejo izraboto vodnih sil nego taki novi osnutek zakona za izkoriscanje vodnih sil!

Da se po njegovem mnenju čim prej omogoči izdajanje dovoljenj za izkoriscanje vodnih sil in doneše zadavni zakon, ubira avtor osnutka potreed v osnovi 2. odstavka čl. 94. ustanove v smislu zakonite oblasti čl. 314. fin. zak. za 1927/28. Priznati se mora, da je tako tolmačenje čl. 314. cit. fin. zakre, prece Širokogradno. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukrepa, ki jim je končni namen zmanjšati posredne in neposredne državne davčne... ter ustvariti potrebne pogoje za uspešni razvoj državnega pridobivanja. Tačen namreč pooblašča ministra za finan. da odreja in predpisuje za izvajanje varčevanja... in vobče za pospeševanje državnega gospodarstva z uredbami vse ukre

Učitelj v Zagrebu,
Slovenec, 53 let star, aktivna v 1. gruji, samostojen, išče poslovnost kolegice radi ženitve. Cenj. ponudbe pod «Učitelj 3293» na upravo «Slo. Naroda.»

Prazno sobo

s popolnoma separiranim vodom oddam. — Beethovnova ulica 9/II, levo. 3276

Urejuje si prebavo, da vam minejo bolezni!

Bolezni želodca in čreves, telesno zaprtje, glavobol, pritisik krv v glavo, nervoznost, pomanjkanje spanja, zlata žila in slab tek nastanejo zaradi slabe prebave.

Urejuje si prebavo s preizkušenim ekskrimem «FIGOL», da premine bolezen.

«FIGOL» se dobiva po vseh lekarnah, izdeluje ga pa in razpoljuje s poštnim povzetjem z navodilom vred LEKARNA DR. SEMELIC, DUBROVNIK 2.

Izvirni zaboječek s 3 steklenicami, omotom in poštino Din 105.—, z 8 stekl. 245 Din, 1 stekl. pa 40 Din.

Zastore, posteljna pregrinjava perilo, monogramme, oblike l. dr. veze na finejše in najcenejše:

mehanično umetno vezenje

Matek & Mikeš

Ljubljana, Da imatinova ulica 13

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

NARODNA KNIJIGARNA, d. o. z.
knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebsčinami, Ljubljana, Šitarjeva ulica štev. 2. Oblastno dovoljena

RAZPRODAJA
vsled opustitve trgovine.
Razprodaja bo trajala samo do sredo februarja 1928.

Znatno znižane cene — Ugodna prilika za knjižnice in druge interesente

Za dom!
za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj: v minutih pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za nadavno šivanje — Poleg vseh prednosti, ki jih začenja šivalni stroj STOEWER je tudi najcenejši!

Ne zamudite ugodne prilike in oglejte si to izrednost pri!

Lud. Baraga, Brezplačen pouk v vezenju, rabí aparativ itd. — Ugodni plati Ljubljana Selenburgova 6/4. Čilni pogon — 15letno jamstvo

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg štev. 15
dežniki
NA MALO NA VELIKO
Ustanovljeno 1839.

Veliko predtiskarija ženskih ročnih de-

za trgovino, šolo in dom.

Tisoč novih, krasnih vzorcev. Cisti tisk, hitra izvršitev nizke cene. Predtiskujemo samo na prinešenem blagu. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, mehanično umetno vezenje.

Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13

Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjam vsem sorodnikom in znancem pretumno vest, da je naša srčno ljubljena hčerka, sestra, teta in svakinja, gospodična

Rozalija Bešter

danes, 24. t. m. po večletni težki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, na praznik sv. Štefana, 26. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Vegova ulica št. 12 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 24. decembra 1927.

Lenart Bešter, oče.

Veličan, Lenart Bešter, brata.

Začetnica
zmožna stenografske in strojepisje — išče službo v pisarni. — Dopisi pod «Začetnica/3223» na upravo «Slo. Naroda.»

Zastopnike
in zastopnike za prodajo srečka na obroke išče — Bančna poslovnička Bežjak, Maribor, Gosposka ulica 25. 3276

Prazno sobo
v sredini mesta išče vdova, ki je ves dan odstotna. — Ponudbe pod «Mir/3248» na upravo «Slo. Naroda.»

Gramofon
popolnoma nov, prvorstne nemške znamke, po znižani ceni naprodaj. Naslov v upravi «Slo. Naroda.» 3214

Natakarica
s kavijo in dobrimi spričevali se išče za prometno gostilno poleg Ljubljane. Zasluzek dober. — Ponudbe na Zadružno gostilničarjev Ljubljana okoli. 3255

Deček
star 15 let, močan — se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom na deželi, kjer bi imel stanovanje in hrano v hiši. — Ponudbe pod «Deček/3261» na upravo «Slo. Naroda.»

Trgovski pomočnik
izučen v mešani trgovini, z večletno praksjo — išče službo v Ljubljani, event gredo tudi na deželo v večjo trgovino. — Ponudbe pod «Sigurena/3186» na upravo «Slo. Naroda.»

Spalnico
dobro ohranjeno (mehki les) ter nekaj stolov radi selivce prodam. — Ponudbe na upravo «Slo. Naroda.» pod «Spalnica/3260».

Strojni ključavnica
zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo. — Ponudbe pod «Klučavnica/3262» na upravo «Slo. Naroda.»

Gotov denar
takojo na roko in prvih sedem mesecev po zavarovanju nudi zastopnikom — Organizacijom Odelenje, Beograd, Zmaj od Nočaja ul. br. 14. 3288

Zanesljive zastopnike
po vseh večjih krajih išče za prodajo vrednostnih papirjev na obroke Hrvatska banka d. d., Zagreb, Margaretova ul. 4.

Din 2000 mesečno
in še nekaj provizije plačam osbam za razčrpavanje načela za najnovnejšega predmeta — ALARMNI APARAT — kateri je nujno potreben v vsaki hiši. — Cenj. ponudbe z znako Din 2 — na poštni predal 6. Ptuj. 3285

Din 600.— mesečno
zaslužite lahko doma z lahkim delom. Primerno za moške in ženske, zlasti še za mladino. — Za pojasnila, pouk in vzorce priložite Din 10. — Ako sprejetete delo, se vam denar vrne. Zasluzek zajamčen! — Nikaka prevara! — Cenj. ponudbe pod «Postranski zasluzek» na poštni predal št. 6 Ptuj, Slovenija. 3284

Zimski krojni tečaj
za krojače in šivilje po najmodnejšem preizkušenem angleškem ministerju kroju se prične po novem letu. Isto za dame, ki se želijo izobraziti za samouporno. Revnješkim znižan hororom. Učencem se po izvršitvi tečaja brezplačno preskrbijo mesta. — Izdelava krojev. Dame, ki nimajo časa čez dan, dobijo poduk lahko v poljubnih populističnih ali večernih urah. — *Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.* — Telefon 2497. 3292

Starorenomirana gostilna
trije veliki gostilniški prostori, kuhinja, pisarna, 12 stanovanjskih sob, posebne kleti za vino, sočivje, premog, ledenička, gospodarsko poslopje s hlevi, prekrasen gostilniški in sadni vrt, glasbeni paviljon za poleti, pokrito keglječe, vse v dobrem stanju — radi rodinskih razmer takoj ceno naprodaj. Potrebnega kapitala samo okoli 35.000 šilingov, ostane okoli 30.000 šilingov lahko ostane vknjižen. Posestvo leži ob najživahnejši cesti na meji deželnega glavnega mesta Graz, nekaj minu od tramvaja. — Dopisi samo od interesarov samih na: Franz Weiss, Graz, Postfach 62. 3287

ITI SE ZASTOPNIK
kateri ima z industrijskim dobre zvezje in je delal v železniški stroki. Ponudbo poslati na upravo pod „Agilen in zanesljiv“ 3203

Najlepša drva
CEBIN, Wolfsova ulica 1/2

Vino čez ulico
črno, liter Din 10, belo Din 11 — pripravoča vinska klet, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 43. 3291

Trboveljski prenog,
suha drva. — POGAČNIK, Bohoričeva ulica 5. — Telefon 2059. 3181

Prodajalka
za trgovino mešanega blaga, zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče službo; greduti za blagajnictvom. — Ponudbe pod «Prodajalka/3227» na upravo «Slo. Naroda.»

Gostilno

dobro idočo, na prometnem kraju na deželi — iščem v načaju, event. tudi kupim. — Ponudbe pod «Gostilna/3224» na upravo «Slo. Naroda.»

Stanovanje
dveh sob in kuhinje išče za konški par Vselitev 1. marca 1928. — Ponudbe pod «Marc 3250» na upravo «Slo. Nar.»

I. Stjepušin

ZAGREB Jurjevska 57
priporoča najboljše tambure, če, šole, partiture in ostale dobrečiščine za vsa glasbila. Odlik van na par Ški iz Zd. Ceniki franko.

Smej! Zabava! Umetniški užitek! Triumf moderne tehnik!

Na božični spored:

Na polju slave

Velefilm ljubezni, borbe in trpljenja. Rivala v ljubezni, njune borbe, pustolovščine in doživljiji.

Mornarica na odpretem morju. — Dva protivnika, dva prijatelja. — Pretresljive in komične ljubezenske epi-zode.

Daljni vzhod. — Flirt. — Odločitev lepe Helene.

V glavni vlogi najlepša žena sveta prekrasna Spanjolka

DOLORES del RIO

njen partnerja sta simpatični orjaki VICTOR MAC LEGLEN in ljubljene vsega občinska stasiti EDMUND LOWE

Predstave ob 3, pol 5, 6, pol 8, 9

Pri vseh predstavah svira pomnoženi orkester. — Vkl ub ogromnim nabavnim stroškom cene nezvišane.

Elitni kino Matica Telefon. 2124

Kože

vseh divjačin kupujem in plačujem po najvišjih dnevnih cenah

do 10 januarja 1928.

Lepe zimske lisice kože od Din 300— dalje.

Eligij Eber

trgovina s krznom

Ljubljana, Kongresni trg št. 7
(Zvezda)

Foto - aparati
in vse foto-potrebščine kupite najugodnejše pri tvrdki
Foto - materijal
Janko Pogačnik, Ljubljana
Tavčarjeva ul. 4.

Zahvala.

Vsem, ki so našo sičnoljubljeno, milo

ZLATKO

spremili na njeni prezgodnji poslednji poti, vsem darovalcem lepega cvetja in vsem, ki so z nami v težkih urah sočustvovali, se najtopleje zahvaljujeta

dr. Josip in Aida Lebar

Koledorji za leto 1928!

Da so najcenejši smo že objavili Oglejte si te

izdelek!

Tiskarna Slovenija, Ljubljana, Wolfsova 1.

Vesele praznike in srečno novo leto 1928

želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem

rodbina Olupova

trgovina s konfekcijo, manufakture in gostilna

POD TRANČO

v kateri se točijo najboljša dolenska in štajerska

vina ter za praznik in po praznikih čez ulico

1 Din ceneje.

Državni uradniki (ce), penzionisti!

Samo mi

Vam nudimo nujno potrebno
službo

s stalnim velikim zasluzkom

Obrnite se v Vašem interesu na firmo:

Z

Maurice Renard — Albert Jean:

Skrivnostni mrlči

Prvi del.

Roman.

Claude Cirugue je kakor običajno vsako jutro, ob osmih poljubil svojo mater in odšel dol po ulici de Condé.

Mladi mož, ki je bil osebni tajnik velikega katoliškega filantropa sira Jamesa Burlingama, ni nikoli pozabil na izprehod tja do trga de l'Etoile, kjer je stala knežja palača sira Jamesa, sajmo če je bilo lepo vreme.

Zima se je pripravljala izpodriniti jesen. Prejšnji večer je ležala v Parizu gosta megle, prava londonska megle ali »grahova kaša«, ki jo imajo Angleži tako radi. Toda drugo jutro je bil zrak čist, hladen in suh in ljudje so hodili po mestu hitro ter tiščali nosove v kožuhovinaste ovratnice.

Samo rok niso držali v žepih. Vsi so namreč čitali novine.

Ne da bi se zmenil za vse podrobnosti, ki so bile zelo značilne, je kupil Claude Cirugue svoje priljubljene novine. Opazil je takoj, da imajo vse sensacijalne naslove.

V enih je bilo z debelimi črkami objavljeno: Grob Manon Duguetove je bil noči oropan!

V drugih: Zagonetek rop v grobu na pokopališču Père - Lachaise. Uboga Manon Duguetova!

V tretjih: Vampir pokopališča Père - Lachaise. Manon Duguetova . . .

Manon Duguetova, mladost, lepot, mikavost in poosebljena nadarjenost! Manon Duguetova, igralka in kurziana, razkošno in zapeljivo mlado bitje, ki so jo našli pred štirinajstimi dnevi mrtvo v njeni spalnici. Njena nežna ročica je še stiskala srebrno škatlico, polno koka.

Ko je šel Claude po ulici Bonaparte, se je kakor običajno ozrl na neko okno.

Zastor ni bil spuščen. Gori je stala pri oknu devkoja in se smehljala mimo-idočemu mladenčku. Gledala je za njim, kako odhaja po bulvarju Saint - Germain. Ozrl se je dvakrat, diskretno, brez najmanjeste. Toda srce mu je močno utripalo, in šele ko je stopil na Elizejska polja, je razprostrl novine, da prečita poročilo o strašnem nočnem zločinu.

Prosta vseh sugestivnih podrobnosti, s katerimi jo je okrasila urednikova fantazija, je bila ta zadeva zelo enostavna.

Okrug polnoči je prišel glavni pokopališki grobar luč, da pregleda pokopališče. Noč je bila temna in v gosti megli se je še manj videle. Mož ni videl niti dva koraka pred seboj. Ker je pa vladala grobna tišina, je dobro slisal v daljavi korake. Nekdo je moral odhajati s pokopališča. Grobar je odhitel v smeri, od koder so se slišali koraki. Toda bil je kakor slepec, ki blodi po labirintu. Skušal je zakriti luč in hoditi tiko, kar ga je še bolj oviral. Vsak tip se je moral ustaviti, da znova ugotovi smer in zasledovanje čudnega gosta. Čez nekaj časa je stražar sklenil opustiti zasledovanje. Odšel je naravnost h grobu Manon Duguetove.

Od pogreba, od kar je njiva večnega miru gostila pokojno kurtizano, okrašeno z vsemi dragulji, kar jih je premogla, je živel grobni grobar v neprestani nervoznosti in strahu. Bil je prepričan, da preplezojo zločinci neke noči zid, da vломijo v grob, odpre krsto in se polaste dragocenega nakita, o katerem je govoril tisk vsega sveta. Tako torej ni bilo dvoma: če se je kdaj klatil po pokopališču, je bilo jasno, da ga je prignal pohlep po nakitu Manon Duguetove. Grobarju torej ni preostalo drugačega nego prepričati se, sošljijene že opravile svoj posel.

Ne, zločin še ni storjen. Vendar je pa na grobu pred grobarjem nekdo že bil. Hrastov pokrov je bil odstranjen in pločevinasta raken razrezana. Nekdo je torej motil večni mir prekarsne kurtizane, toda njenega nakita ni ukral. Nakit je ležal tu — diadem, ogrlica, broše, uhani in zapestnice — na kupu, kakor pravljični zaklad. Z redčastim svilom obita krsta se je zdela kakor šatulja, v kateri je spravil zatklad. Toda v šatulji razen nakita ni bilo ničesar. Truplo Manon Duguetove je izginilo, — bilo je ukradeno.

Claude Cirugue ni bil strahopeten, niti praznoveren. Poleg tega je bil pa še zaljubljen in zato se za take dogodeke ni zmenil. Hitro je prečital še politične in gospodarske vesti, potem je pa spravil novine v žep in se pozuril, kajti jutranji mraz mu je šel do kože.

Kmalu je prispeval na trg de l'Etoile. Palaca sira Jamesa Burlingama je tvorila vogal dveh velikih krasno tlačenih ulic. Njena fasada, pred kate-

ro se je razprostiral krasen francoski vrt, je bila obrnjena proti Arc de Triomphe.

Claude je obstal pred monumentalnimi vrati in pritisnil na srebrni zvonec.

Čim je stopil v predstavo, je zaslišal uradno vrvenje, ki je vladalo v Jamesovi palači. Za vrati se je slišalo ropotanje pislalnih strojev. Na hodnikih ste sprečevali tipkarice in uradnike, ki so nosili pošto ali trgovske knjige. Velika predstava je bila polna stolov, na katerih so sedeli poslisci. Tu je bil tudi vratar. V kotu se je pojavila malta vzpenjača, košarica je pokukala iz tal in izginila v strop.

Vse to je videl Claude Cirugue dan za dnem. Preprostost, pomešana z razkošjem, delovni mir, kontrast palače, zgrajene za radost, in ministrskega življenja, ki je vladalo v nji, vse to je poznal Claude že nad tri leta. In vendar se ni mogel ubraniti čudnega dojma, ki ga je imel vedno, kadar je stopil v krasno in obenem preproste prostore, kjer je držal sir James Burlingham v rokah vse niti svojega plodonosnega delovanja.

Burlinghamovo delovanje je bilo vsestransko, kajti njegova dobrodelnost je bila neskončna, njegova pobognost absolutna in njegovo premoženje ogromno. Dostopen je bil vsej učinkovitosti, nobene bede ni prezrl in nobena mu ni bila predaleč, da bi se ne boril proti nji v imenu svojega boga in za večjo čast svoje pobognosti. Organizacija njegove dobrodelnosti je obsegala vse svet v obliki trdnega obroča človekoljubnih del in krščanske propagande. Povsod se je borila njegova moč proti epidemijam, razuzdanosti in zločinstvu. A njegovih milijonov, raztresenih po vsem svetu, spremenjeni v cekine, doljarje, rupije, drahme, šilinge, lire, v zlato, bron, nikl, papir ali pa celo v školjke, so se borili složno za blagor telesa in zveličanje duše.

Postrežljivi komornik je prišel Claudeu naproti in mu pomagal odločiti svršnik.

— Dober dan, Bertrand, nič novega? A kako se godi vašim? A najmlajša?

— Hvala, gospod Claude. Vročina že pojema. Gospod Claude so zelo dobrati . . .

Claude Cirugue je segel vidno ginen komorniku v roko in mu jo stisnil kot staremu prijatelju. Nato je odpril sluha glavna vrata.

Skoraj bi lahko rekli, da so se odprla vrata, skozi katera padajo žarki

jutranje zarje. Komaj se je pa Claude napotil k jutranji zarji, že mu je skočil na kolena mali foxterier in začel navdušeno lajati.

Začul se je resen, prijeten glas:

— Fly, Fly! Pojd sem! Pusti vendar svojega prijatelja Claudea pri miru!

Tajni je hitro pobožal psičico in stopil k siru Jamesu.

Prvi žarki vzhajajočega solnca so napolnili filantropovo delavnico. Tu je bilo mnogo prostora in svetlobe, velik red srednje veličine in preprostosti. Skozi okna se je videla v zlatih solnčnih žarkih apoteoze Triumfalnega slavoloka. Nad veliko pisalno mizo, prevlečeno s temnim usnjem, je viselo pozlačeno razpelo z največjim, na križ privitim filantropom.

Sir James mu je podal obe roki.

Claude je takoj opazil, da njegov obraz in bil tako zadovoljen, kakor običajno. Obenem je opazil, da leži pri naslonju na tleh več novin. V delavnicu je močno dišalo po tobaku.

Z običajno neprisiljeno vladnostjo je občutnik sira Jamesa vprašal:

— Kaj se je zgodilo, gospod?

— Ste čitali novine? — je vprašal sire James.

— Da, gospod, toda samo površno.

Ničesar nisem opazil . . .

Ugrabljeno truplo Manon Duguetove . . .

— Ah, ta storija. Ne vem, kaj bi vas moglo razburiti.

Sir James je opazil v očeh svojega sotrušnika tako začudenje, da se je nehotje nasmehnil.

— Nekam čuden se vam zdim, — je zaščepal.

Claude je odkimal z glavo.

— Da, da! — je trdil filantrop. — Toda vi ne veste, kako me je zadel vest o tativni trupla. Nu, le pomislite, Claude. Truplo je bilo ukradeno. Spomnite se vsega, kar delamo tu, vi, ja, najmlajši prijatelji. Naenkrat pa ta prečesljiva vest: Truplo je bilo ukradeno! Torej? Kaj porečete na to?

Claude je grizel ustnice in razmišljal ne več kot človek, ki išče, marveč kot človek, ki se poglobil v misli.

— Resurexionisti*, kaj ne? Tega se bojite?

Sir James ni odgovoril. Molč je potegnil iz svoje aktovke dva izrezka iz novin in ju položil pred Claudeom.

* Kasta ljudi, ki so dušili svoje žrtve s poselnimi maskami — kakor bomo siščali pozneje — da bi prišli tako do trupel, ki so jih prodajali.

II.
Prvi izrezek je bil iz raznih poročil »L'Intransigeant«. Glasil se je:

«Zadeva je morda nekoliko preveč zagotovna in zamotana, toda za naše žalostne razmere zelo značilna in aktualna. V bolničak skoraj ni več trupel, na katerih bi medicinci studirali anatomijo.

Znano je, da so vsa trupla, za katere se ni nihče priglasil, posiljali v anatomische institute. Toda zdaj so se ustavile lige, ki zahtevajo tudi mrtve siromake brez rodbin. In tako se zdaj zelo redko početi, da bi dobili medicinci kako truplo v svrhu studij.

Ali naj občutljivo to? S stališča pietete do mrtvih govorijo ne. Toda iz vidika kirurzije in anatomije . . .

Novine ne navajajo nobenega imena, — je pripomnil sir James. — Toda kdo je ustavil te lige? Kdo jih vodi? Kdo jih propagira in širi po vsem svetu, da bo mogla na sodni dan vskaka duša najti svoje telo?

— Vi je odgovoril Claude, ki je postajal vedno bolj radoveden.

— Prečitajte drugi izrezek.

Vzet je bil iz nekaj danskih novin. Claude je prevedel:

«Viborg, 8. septembra. — Snoči, ko se je vračal Waldemar Menved domov, sta ga napadla dva neznanca, ki sta ga hotela zadušiti s pomočjo smolne maske. — Waldemar Menved mu je posrečilo osteti se napadatelju, ker je zelo močen. Zadeva je tem čudovitejša, ker Waldemar Menved nima nobenega osebnega sovražnika in ker je imel pri sebi samo neznavno vsoto denarja.»

— Smolna maska! — je dejal sir James. — Zavrnati umor! Neznani zločinci duše svoje žrtve. Smothering, kakor pravimo tem maskam v Angliji. Smothering! Grozna beseda, ki je širok strah in grozo po vseh naših večjih mestih. Smolna maska! Orožje resexionistov!

Obrnil se je h Claudeu, rekoč:

— Kaj početi?

* Ta članek je bil svoj čas v »L'Intransigeant« res objavljen.

ZVITKE (pot za računske stroje cev in kontrole zvitke za bisagajne vseh sistemov. ma vedno in v vsak kolčini v zalog)

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 61 Telefon 2980

Vesele in srečne božične praznike
vsem cenjenim obiskovalcem
Elični kino Matica

Telefon štev. 2573

Kdor hoče točti za-
jamčeno pristna vina,
jih keni pri —

Največjo izbiro za-
jamčeno pristnega vina
dobiš pri —

Ako hočeš piti v go-
stilni za-
jamčeno pristno vino, tedaj zahtevaj,
da ga gostilničar kupi pri

Na izbiro so: dolenjski cviček, dolenjska črnina, haložan (star in novi), rizling (star in novi), mali rizling, renski rizling, ljutomerčan, burgundec, mozler, mešavina, bizejlec kakor tudi za-
jamčeno pristna hrvatska, banaška bela in črna (Otelo), dalmatinska bela in črna vina.

Cene zmerne

Ljubljana-Sp. Šiška
Frankopanska ul.

CENTRALNIVARNI D.D.

!! Znižane cene do „Božiča“ cene znižane !!

Velika izbira: ženini robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-
NENIH, triko perila za dame in gospode, Srajce, ovratnike, kravate, DISEČA MILA — Kompletne potrebštine za šivilje, kročice, čevlje in tapetnike. — Vezenin in čipke.

pri **Josip Petelinč, Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

Ogleite si zalogu in se boste prepričali:

Francoska linija (French Line)

HAVRE-NEWYORK same 5 1/2 dn. cez morje —

Dobra brana in pijača brezplačno

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Trans-

ports Maritimes za severno in južno Ameriko

z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz

Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijo,

PRIPOROČA SE
parfumerija „STRMOLI“
LJUBLJANA, POD TRANČO 1

Velenjenima gospodoma tovarnarjem
Dragotinu Hribarju
in sinu, gospodu Radu Hribarju
ter njih cenjenim družinam
vesele božične praznike in srečno novo leto
želijo
češki nameščenci tovarne kanditov
firme J. Schumi, Ljubljana

Ljubljaničani! Gotovo ste vsi prepričani, da
da dobite pristno —
dalmatinsko vino

le pri brača LASAN, ki Vam želite veselle praznike in
vino nudita 1 Dln ceneje kot navadno.

Br. Lasan

Srečen Božič!

želita vsem svojim cenjenim
gostom, priateljem in znancem

Pavla in Jan Fiala
kavarna in bar
„EMONA“
-- Ljubljana --:

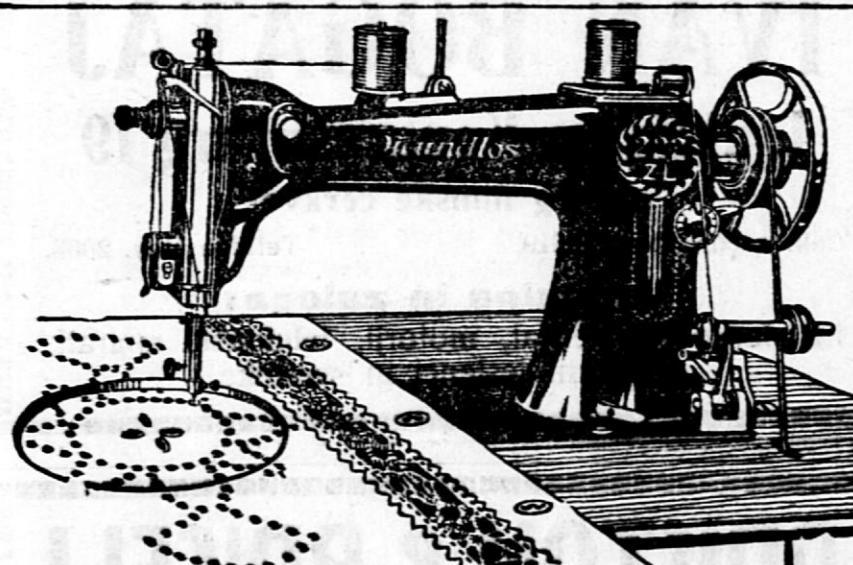
**Božična in novoletna
darila** se najboljše kupjo pri tvrdki
Pri nizki ceni! Ignacij Žargi
Sv. Petra cesta 3 in 11, Ljubljana

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbiro pletenin,
zimskega perila. — Rokavic. — Nogavic. — Kravat
id. po izredno nizkih cenah.

Velenjenemu g. RUDOLFU SCHULZU,
vodju tovarne kanditov Schumi in
njegovi soprogi ANTONIJ SCHULZ, rav-
natljici v tovarni

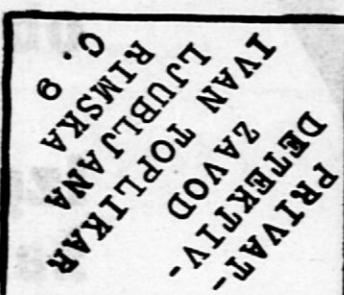
vesele božične praznike in srečno novo leto
želijo

češki nameščenci tovarne kanditov

Novosti!
Cenjene dame, ogajte si pred nakup m zaloge ravnokar došlih, krasnih brzošvalnih strojev najnovje izdelave moderne tehnike. Na vsak stroj napopolna enostavno šiv te vsakovrstno blago, naštke in čipke s cilicami stvom, vežete najmodernejše in luka ca-te veselinje, gume in gužnice. Pouk v vezem u brezplačno. Ceniki franko. Prodaja tudi na obroke. — TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska dleavnica
Ivan Bricelj, Ljubljana,
Dunajska cesta 15 in Gosposvska cesta 2 (dvorišče kavarne «Evropa»).
Se priporoča — Izvršitev točna, cene zmerne. 72 L.

L. Mikuš
LJUBLJANA
MESTNI TRG 15
priporoča svojo za-
logo dežnikov in
solčnikov ter spre-
hajnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in sušno.

GON

lek proti kapavici (traperju, gnojenju) ter za-
starem kromičnem gno-
jenju triperja in vnetja
sečnega mehurja. Za po-
polno ozdravljenje je
treba 6 lončkov. Cena z
navodilom za lonček 45
dinarijev. — Proizvaja in
razpošilja po pošti
lekarna PENIČ,
Zaprešič.

Društvo za prodajo Singer šivalnih strojev
BOURNE & CO.

INGER SIVALNI STROJI
so znani po vsem svetu kot naj-
boljši. Brezplačni pouk vezenja
in prikrojevanja.
Jamstvo 15 let.

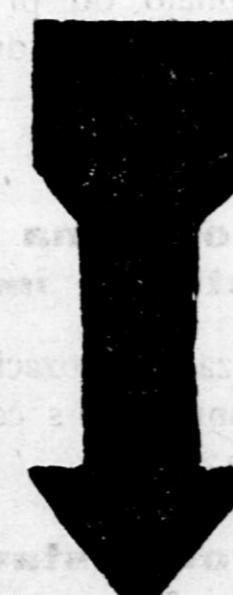
Prodajalne: Ljubljana, Selenburgova ul. 8,
Kranj, Novo mesto, Kočevje, Brežice, Celje,
Žalec, Slovenigradec, Maribor, Ptuj in
Murska Sobota.

SINGER SIVALNI STROJI
BOURNE & CO.

Podružnica Ljubljana Sv. Petra c. 24.

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-
TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-
LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH
IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK
ALI ZA FINEJOVIZVEDBO V
ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO
PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-
ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 28

Smuči, sanke, stremena, krpljice, pa-
lice vseh vrst, čevlji in pricor, mon-
taža stremen, najboljša maža „Skimax“

„DISKOBOLOS“

Specijalna trgovina športnih potrebščin
Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 1
Tovarna: Sv. Petra cest. št. 75

Gramofone in gramofonske plošče

največje in svetovno slavoče tvornice z znakom „His master's voice“

dobite samo v specijalni trgovini

A. Rasberger, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5
Kujusalna tvornička zaloge. — Caruso, Saljapin, Kurz, Jeitza, Ruffo, Battistini,
Tauber i dr. slovenski pevci pojo samo na naših ploščah in aparati.
300 aparatov in 10.000 plošč vedno v zalogi. — Samo kvalitetno blago!
Vsak aparat umotvor! — Oddajamo tudi ceneje izdelke znamk ODEON POLYPHON,
COLUMBIA, HOMOKORD itd. — Zaupljivim osebam olajšamo plačilo z daljšimi
obroki. — Za vsak aparat jamčimo 2 levi. — Vsa popravila izvismo v lastni
delavnici strokovno, ceno in pod jamstvom.

Lovske puške

flöber puške, revolverje, pištole in vse potrebščine
za lov in ribji lov kupis pri: F. K. KAISER - puškar,
Ljubljana, Selenburgova 6. — Kupujem in pre-
vzemam staro orožje v komisjsko prodajo.

Znizane cene pri „Tribuna“ za Božič.
Namico, ne zamudite ogledati prilike,
da si ogledate veliko vrsto vsako
vrstnega otroškega vozičkov igračnih
osičkov, stolce, holendarjev, malih
dvokoles in tricikljev, šivalnih strojev
in dvokoles. Poseben oddelek za po-
prava dvokoles, motorjev, šivalnih
strojev, otroških vozičkov itd. Emajliranje z oganjem. Kolesa se snanjujejo
tudi preko zime. — TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških
vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Cenik franko.

Preselitveno naznanilo

Litografski zavod

ČEMAŽAR IN DRUG

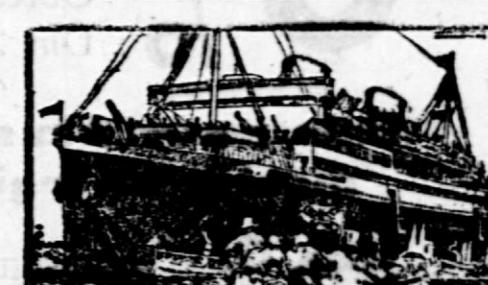
se je preselil v Igriško ulico št. 6,
v poslopje nekdanje tovarne igralkih kart,
poleg dramskega gledališča

„SIDOL“
najboljše sredstvo za čiščenje vseh vrst kovin,
čisti tudi okna in zrcala.

Da ne boste oškodovani, pazite pri nakupu v last
nem interesu na ime

„SIDOL“
ter najodločnejše odklanjajte raznovrstne manje
vredne ponarejene znamke.

„SIDOL“
se dobri v vsaki trgovini.

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE ZA JUŽNO AMERIKO

Brazilijo-Uraguay-Argentina Kubo-Chile-Peru
Informacije brezplačno pri podzastopniku

LJUBLJANA, Košodvorska ulica štev. 26

Obrestovanja vlog, nakup in prodaia
vzakovrstanih vrednostnih papirjev, de-
viz in valut, borzna naročila, predujmi
in krediti vsake vrste, ekskompt in in-
kaso menic ter nakazila v tu. In in-
zemstvo, safe-depositi itd. ltd.

Brajevke: Kral. Ljubljana, telefon
2040, 2457, 2548; interurban: 2700, 2800.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem postopju).

Bota

Doma!

V delavnici in pisarni odpočijete noge edino v obutvi iz tkanine.

Za jesensko sezijo smo izgotovili naše čevlje iz žameta in lastina.

Ugodno se počutite le v taki obutvi, v kateri so kosti, mišice in živci pri vsakem gibu obvarovane pred utrujenjem.

DAME!

Nosite doma, v delavnici in pisarni edino obutev iz žameta ali lastina, katero še nadalje prodajamo

za ceno Din 89.-

Drž. hipotekarna banka

Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Glavna filijala v Ljubljani.

Upravlja vse državne in javne fonde, pupilne, depozitne, samoupravne in cerkveno-samostanske kapitale.

Sprejema privatne hranilne vloge na knjižice in obrestuje po čistih

6% na leto. Obresti se računajo od prvega delavnika, ki sledi dnevnu vloge, do dneva dviga. Obresti se kapitalizirajo polletno. — Dvigi do Din 25.000 — so brez odpovedi.

Daje amortizacijska posojila na stavbe v mestih in trgih ter na kmetijska imetja proti

9% obrestim na leto in 1% za amortizacijo, tako da se plačuje polletno 5% anuiteto, s čemer se posjilo amortizira v 25 letih.

Daje kratkoročna posojila proti zastavi državnih in po državi zajamčenih vrednostnih papirjev (delnic Narodne banke) (9% obresti) in državnih bonov (8% obresti).

Vsa pojasnila daje Glavna filijala Drž. hipotekarne banke v Ljubljani.

Za vse obvezne Drž. hipotekarne banke jamči država.

Trajno in koristno
darilo za Božič in Novo leto je
SIVALNI STROJ znamke GRITZNER in Adler
v raznih opremah. — Do Božiča znatno znižane cene.
Dobite le pri **JOSIP PETELINCU**

Tudi na obroke.
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Oglejte si razstavo brez obveznosti do nakupa.

Najlepša drva
CEBIN. Wolfova ulica 1/2

Izšla je
Blasnikova
VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928
ki ima 366 dni.

VELIKA PRATIKA je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že oj naših predgov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrajan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebin in slikah.

VELIKA PRATIKA je na boljši in najcenejši družinski koledar. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo debit, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasniku nasledniku
tiskarski in litografski zavod
Ljubljana, REG. N. 12

INŠTALACIJE:
hišne instalacije za električno luč v mestu in na deželi, telefonske centrale, hišni telefoni in zvonci

IVAN BOGATAJ
Ljubljana, Kongresni trg 19
(poleg nunske cerkve)

Cek. račun štev. 12619. Telefon štev. 2003.

Trgovina in zalogaj:
Instalacijski material, motorji, telefonski aparati, moderni lestenci in svetilke.

PRISTOU & BRICELJ

Telefon 2908 Ustanovljeno 1903

ČRKOŠLIKARSTVO
Ljubljana

Resiljeva cesta 4 Sv. Petra cesta 39

: STEKLENE NAPISNE TABLE:	:
: PLOCEVINASTE CRKE:	:
: SVETLOBNI REKLAMNI NAPISI	: